

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

Серія:
БІБЛІОГРАФІЯ ВЧЕНИХ
ТНПУ ім. ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

Науково-педагогічний доробок
Степанюк Алли Василівни
до 65-річчя від дня народження
доктора педагогічних наук, професора,
відмінника освіти України

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

ТЕРНОПІЛЬ – 2021

УДК 016:[929Степанюк+378(477.84)]

Н 12

*Схвалено науково-методичною радою
наукової бібліотеки ТНПУ ім. В. Гнатюка
Протокол № 5 від 29 листопада 2021 р.*

Укладач

Тененьська С. Б. – завідувач інформаційно-бібліографічного відділу НБ ТНПУ імені В. Гнатюка.

Бібліографічний редактор

Кульчицька О. Я. – заступник директора НБ ТНПУ імені В. Гнатюка.

Відповідальний за випуск

Чайка І. А. – директор наукової бібліотеки ТНПУ ім. В. Гнатюка.

Н 12 **Науково-педагогічний доробок Степанюк Алли Василівни :** до 65-річчя від дня народження доктора педагогічних наук, професора, відмінника освіти України : біобібліогр. покажчик / НБ ТНПУ ім. В. Гнатюка ; уклад. С. Б. Тененьська ; бібліогр. ред. О. Я. Кульчицька. – Тернопіль, 2021. – 77 с. – (Бібліографія вчених ТНПУ ім. В. Гнатюка).

У біобібліографічному покажчику вміщено основні біографічні матеріали, відомості про педагогічну, наукову та суспільно-громадську діяльність науковця, наведено алфавітний перелік наукових та навчально-методичних праць доктора педагогічних наук, професора – Степанюк Алли Василівни.

Покажчик адресовано науковцям, докторантам, аспірантам, працівникам науково-методичних центрів, наукових бібліотек, педагогічним працівникам, студентам педагогічних спеціальностей.

УДК 01:378(477.84)

ББК 91.9:74.48(4Укр-Тер)

© Наукова бібліотека Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка

*Успіх приходить до того,
хто робить те, що найбільше любить.
/М. Форбс/*

***Степанюк Алла Василівна –
український науковець, доктор педагогічних наук,
відмінник освіти України, професор кафедри загальної біології
та методики навчання природничих дисциплін Тернопільського
національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка***

Від укладача

Степанюк Алла Василівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Віддана педагогічній справі, своєю багаторічною наполегливою працею, невичерпною енергією, оптимізмом, життєвою мудрістю та лояльним ставленням до людей заслужила хороший авторитет і повагу серед науковців та студентів.

Працівники наукової бібліотеки підготували біобібліографічний покажчик серії «Бібліографія вчених ТНПУ ім. В. Гнатюка» до 65-річчя від дня народження професора, доктора педагогічних наук Степанюк Алли Василівни.

У покажчику представлено бібліографію праць А. В. Степанюк, що були надруковані впродовж науково-педагогічної діяльності професора: монографії, підручники біології та природознавства для учнів середньої школи та посібників для вищої навчально-методичні посібники, методичні рекомендації, навчальні програми, статті у періодичних виданнях і наукових збірниках; виступи на науково-практичних конференціях, семінарах.

Видання відкриває біографічна довідка де подано у прямій хронології перелік основних дат життя і, педагогічної і творчої діяльності ювілярки.

Біобібліографічний покажчик складається з 4 розділів:

Розділ 1. «**Наукові та навчально-методичні праці**», який містить бібліографічні описи книг та публікацій за такими рубриками:

- ✓ Кандидатська і докторська дисертації та їх автореферати.
- ✓ Монографії та навчально-методичні праці.
- ✓ Статті у наукових фахових та інших виданнях

У межах розділу публікації згруповано за абеткою.

Розділ 2. «**Наукова школа професора**» відображає бібліографічні описи дисертацій, науковим керівником чи опонентом яких була А. В. Степанюк, магістерські та дипломні роботи під її керівництвом.

Розділ 3. «**Публікації про науковця**» вміщує статті про життєвий шлях та науково-педагогічну діяльність професора А. В. Степанюк.

Розділ 4. «**Додатки**» в яких відображено відзнаки та нагороди.

Бібліографічні описи публікацій у межах розділів біобібліографічного покажчика згруповані за абеткою, пронумеровані. Загальна кількість їх становить 445 позицій. Бібліографічний опис та скорочення слів здійснено за чинними в Україні стандартами. Відбір документів проведено за допомогою каталогів і картотек НБ ТНПУ імені В. Гнатюка, Тернопільської державної універсальної наукової бібліотеки (ТДОУНБ), Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського, також включено бібліографічні джерела і матеріали, надані Степанюк А. В. особисто. Публікації, що увійшли до покажчика, було переглянуто de visu.

Для зручного та ефективного використання видання розроблено науково-допоміжний апарат, який представлено іменним покажчиком прізвищ осіб, відомості про яких є у бібліографічних записах даного видання; у хронологічному порядку.

Покажчик адресовано науковцям, докторантам, аспірантам, працівникам науково-методичних центрів, наукових бібліотек, педагогічним працівникам, студентам педагогічних спеціальностей.

46027

Наукова бібліотека ТНПУ ім. В. Гнатюка
вул. М. Кривоноса, 2 м. Тернопіль
e-mail: library @tnpu.edu.u

Взиваєте Природу берегти (вірш-присвята)

Земля віддала все уже людині:
Зерно, насіння, овочі, плоди.
Ще кетяги рясніють на калині
Й милують зір грона горобини.

Пречисту Діву у 3-річній віці
Батьки на Службу Богу віддали.
Знаходимось з тих пір в Її опіці.
Святкують Введеніє Церкви.

У цю для християн знаменну дату,
Коли зима вступає у права,
Найрадіснішу звістку мамі й тату
У грудні сповістили Небеса.

Богайчуки поповненню раділи
І Аллою дитину нарекли.
Ви чільне місце у сім'ї посіли.
А Скалат дивовижної краси

Плекав в душі дитячій гарні риси,
Впливав на вибір в Вашому житті.
Ви любите Природу, кипариси
Й усе живе та цінне на Землі.

В ТДП на наших природничім
Навчаєтесь 5 років. Опісля
Під номером 16 школа кличе,
Де гамірна й цікава дітвора.

Працюєте водночас в ріднім вузі.
В аспірантуру далі ідете.
З'явилися нові враження та друзі.
Докторантура згодом Вас зове.

Посад багато різних обіймали.
Напрацювань вже понад 200 є.
За плідну працю часто відзначали.
Взиваєте Природу берегти.

І ставлення людини до природи
Змінити споживацьке на таке,
Що жодної загрози, збитків, шкоди
Принесите довкіллю не буде.

Тож біо(еко)етика – наука,
Яку Ви розвиваєте роки.
Щоденна плідна праця – запорука
Тих успіхів, яких Ви досягли!

Ми гордимось, що в нашій книгозбірні
Багато публікацій Ваших є.
І постулатам Вашим досить вірні.
Стараємось Природу берегти!

Ну а сьогодні в ювілейну дату
Вітаємо Вас щиро, від душі!
Нехай гаразди наповняють хату
І добрі люди будуть на путі,

З якими легко творчо працювати
І разом вдосконалювати світ.
Хай береже завжди Вас Божа Мати.
Здоров'я Вам на многа, блага літ!

*Зав. відділу наукової бібліотеки
Ірик З. Й.*

Творчий портрет.

Знайомтеся з колегою: професор А. В. Степанюк

Продовжуючи знайомити освітян Херсонщини з колегами, які плідно працюють на науковій ниві України, не можна не згадати про Аллу Василівну Степанюк (Богайчук) – доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри теорії та методики навчання природничих дисциплін Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка, дійсного члена Міжнародної академії безпеки життєдіяльності.

Народилась вона 4 грудня 1956 року в м. Скалат Підволочиського району Тернопільської області в сім'ї вчителів.

Протягом 1974–1979 років навчалася на природничому факультеті Тернопільського державного педагогічного інституту імені Я. Галана, який закінчила з відзнакою. У 1979–1982 роках працювала в ЗОШ № 16 м. Тернополя на посадах вихователя групи продовженого дня, учителя біології та хімії, а також на кафедрі педагогіки Тернопільського державного педагогічного інституту імені Я. Галана (за погодинною оплатою).

Науковий шлях Алли Василівни розпочався під час її навчання в аспірантурі при Українському науково-дослідному інституті педагогіки в лабораторії дидактики (1982–1985 рр.), після закінчення якої вона успішно захистила кандидатську дисертацію на тему: «Дидактичні умови озброєння школярів загальними методами наукового пізнання (5–7 класи загальноосвітньої школи)» за спеціальністю 13.00.01 - теорія та історія педагогіки (науковий керівник Ю. І. Мальований).

З 1985 по 1993 рік А. В. Степанюк працювала на посадах викладача, старшого викладача, доцента кафедр основ сільськогосподарського виробництва та методики викладання природничих дисциплін, методики викладання природничих дисциплін.

У 1990 році їй довірили очолити кафедру методики викладання природничих дисциплін. Плідна робота молодого вченого не могла залишитися поза увагою, а тому в 1993 році вона отримала цільове направлення до докторантури Інституту педагогіки Академії педагогічних наук України. Результатом навчання в докторантурі став захист у 1999 році докторської дисертації на тему: «Методологічні та теоретичні основи формування цілісності знань школярів про живу природу» за спеціальністю 13.00.01 - теорія та історія педагогіки (науковий консультант: У. Гончаренко).

Подальші роки свого життя Алла Василівна присвятила роботі в рідному університеті, де невдовзі отримала вчене звання професора кафедри педагогіки та психології (2001 р.) й очолила кафедру теорії та методики навчання природничих дисциплін (2002 р.).

Багато років (з 1999 по 2007) вона за сумісництвом працювала в Тернопільському обласному інституті післядипломної освіти вчителів, обіймаючи посади завідувача кафедри педагогіки та психології (1999–2002 рр.) та професора цієї кафедри. 3 грудня 2002 року й донині також за сумісництвом

працює директором Тернопільської філії Університету «КРОК» (м. Київ). Це дозволяє вченій підвищити свій фаховий рівень, отримати новий неоціненний досвід тощо.

Такої ж мети А. В. Степанюк намагалася досягти, коли проходила навчання на курсах: із розвитку пам'яті й уваги в Недержавному навчальному комплексі «Школа ейдетики» при Академії Російських Енциклопедій; із розвитку пам'яті, образного мислення та уяви при Університеті «КРОК»; з активізації творчого мислення школярів у процесі навчання при Університеті «КРОК». Зокрема, ці курси надали їй право викладати навчальну дисципліну «Ейдетика» в системі позашкільної освіти.

Наукові інтереси вченої торкаються конструювання змісту шкільного курсу біології та підготовки вчителів цього фаху. Вона автор понад 200 наукових і науково-методичних праць. Серед них – монографії: «Формування цілісних знань школярів про живу природу», «Нариси історії хіміко-біологічного факультету імені Володимира Гнатюка (1940–2010)», «Відображення цілісності життя в змісті шкільного курсу біології», «Методологічні основи формування цілісних знань школярів про живу природу»; підручник з біології для учнів 9 класів загальноосвітніх шкіл; навчальний посібник «Методика навчання біології» для студентів вищих навчальних закладів, рекомендовані МОН України; наукові статті, тези.

Під її керівництвом захищено 6 кандидатських дисертацій, а нині йде підготовка 4 кандидатських та 5 докторських досліджень.

Професор А. В. Степанюк – член спеціалізованих вчених рад Д 58.053.01 у Тернопільському національному педагогічному університеті імені В. Гнатюка та К 26.053.11 у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова; член редакційних колегій всеукраїнських журналів «Безпека життєдіяльності», «Основи здоров'я» та інших видань. Протягом кількох років (2004–2006) вона працювала в експертній раді Вищої атестаційної комісії України.

Багаторічна та невтомна праця Алли Василівни на освітянській ниві, активна участь у підготовці наукових та науково-педагогічних кадрів не могли залишитися поза увагою. Вона нагороджена: Знаком «Відмінник освіти України», Почесною грамотою МОН України; Грамотою ВАК України. Головою ВАК України їй оголошено подяку за сумлінну роботу з виконання наукової експертизи й атестації наукових кадрів вищої кваліфікації в експертній раді з педагогічних наук.

Упевнені, що попереду в доктора педагогічних наук, професора А. В. Степанюк нові завдання, нові наукові пошуки, нові здобутки та нові нагороди. Саме тому, вітаючи колегу з ювілеєм, ми бажаємо їй міцного здоров'я, творчої праці, доброго, чистого, справедливого і красивого життя.

**Кузьменко В. В. Знайомтеся з колегою:
професор А. В. Степанюк / В. В. Кузьменко,
Н. В. Слюсаренко // Таврійський вісник освіти :
науково-методичний журнал. – 2011. – № 4 (36). – С. 224–227.**

Біографічна довідка А. В. Степанюк

Степанюк (Богайчук) Алла Василівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри (з 1990 донині). Народилась 4 грудня.1956 року в м. Скалат, Підволочиського району, Тернопільської обл. в сім'ї вчителів. Протягом 1964–1974 років навчалась у спеціалізованій ЗОШ №3 з поглибленим вивченням англійської мови м. Тернополя, яку закінчила з золотою медаллю. У 1979 році закінчила з відзнакою Тернопільський державний педагогічний інститут, природничий факультет (тепер Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка).

Досвід наукової та науково-педагогічної діяльності

Після закінчення інституту протягом 1979–1982 рр. працювала вихователем групи продовженого дня, вчителем біології та хімії ЗСШ №16 м. Тернополя. З 1985 р. по даний час працює в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка: у 1990–1993 рр. та у 2002–2013 рр. обіймала посаду завідувача кафедри теорії і методики навчання природничих дисциплін, з 01.09.2013 р. – професор кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін та здійснює керівництво Науково-методичним центром природничої освіти та науки ТНПУ імені Володимира Гнатюка. Паралельно з основною роботою із навчання студентів з 1999 по 2008 р. працювала на кафедрі педагогіки та психології Тернопільського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, де обіймала посаду завідувача кафедри, а потім – професора, та у 2002–2012 рр. – директором Тернопільської філії Університету економіки та права «КРОК» (м. Київ).

У 1982–1985 рр. навчалась аспірантурі з відривом від виробництва при Науково-дослідному інституті педагогіки (тепер Інститут педагогіки АПН України, м. Київ). де в 1985 році захистила кандидатську дисертацію на тему «Дидактичні умови озброєння школярів методами наукового пізнання» зі спеціальності 13.00.01 – теорія та історія педагогіки. У 1990–1993 рр. очолювала кафедру методики викладання природничих дисциплін.

Протягом 1993–1996 рр. навчалась у докторантурі Інституту педагогіки АПН України (м. Київ) з відривом від виробництва. У 1999 році захистила докторську дисертацію на тему “Методологічні основи формування цілісності знань школярів про живу природу” зі спеціальності 13.00.01 – теорія та історія педагогіки. У 2001 році присвоєно наукове звання «професор кафедри педагогіки та психології». З 2002 р. до сьогодні очолює кафедру теорії та методики навчання природничих дисциплін. З 2005 р. за ініціювання Степанюк А. В. відкрито постійно діючу аспірантуру за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (біологія).

Працювала членом спеціалізованої вченої ради К. 26.053.11 у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова та К. 26.053.11 в Інституті вищої освіти НАПН України. Нині є заступником

голови спеціалізованої вченої ради Д 58.053.01 та членом спеціалізованої вченої ради Д 58.053.03 у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка. Під її керівництвом захищено 11 кандидатських дисертацій. Протягом 2004–2006 рр. працювала в експертній раді ВАК України. Член редакційної колегії Всеукраїнських журналів "Безпека життєдіяльності", "Основи здоров'я" та інших видань.

Опублікувала більше 450 наукових праць, серед них: 9 монографій 2 одноосібних), 4 підручники з біології та природознавства для учнів середньої школи та біля 100 посібників для вищої та середньої школи.

Протягом 2011–2015 рр. успішно здійснювала керівництво колективною науковою темою «Теоретичні та методичні засади професійної підготовки вчителів природничого профілю» (№ держреєстрації 0111U001327).

З 2016 р. є керівником колективної теми «Навчально-методичне забезпечення вивчення біології в умовах неперервної освіти» (№ держреєстрації 0116U002133).

Сфера наукових інтересів

Сфера наукових інтересів складає проблема формування наукового світогляду підростаючого покоління, природничо-наукової картини світу, яка реалізується через конструювання змісту біологічної освіти школярів і студентів, технологій імплементації його на рівень особистісного надбання.

Відзнаки

За багаторічну сумлінну працю, активну участь у підготовці наукових та науково-педагогічних кадрів нагороджена значком Міністерства освіти і науки України "Відмінник освіти України" (2004), Грамотою Вищої атестаційної комісії України (2006), Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України (2007). відзнакою Національної академії педагогічних наук України – знаком «Ушинський К. Д.», відзнакою Міністерства освіти та науки – знаком «Василь Сухомлинський», відзнакою Інституту педагогіки НАПН України – «М. Д. Ярмаченко».

За сумлінну роботу у виконанні наукової експертизи й атестації наукових кадрів вищої кваліфікації в експертній раді з педагогічних наук головою ВАК України Аллі Василівні оголошено подяку (2006). Обрана дійсним членом (академіком) Міжнародної академії безпеки життєдіяльності.

Наукові та навчально-методичні праці

Кандидатська і докторська дисертації та їх автореферати

1. **Дидактические условия вооружения школьников методами научного познания общеобразовательной школы (5–7 классы)** [на правах рукописи] : автореф. дис. на соиск. науч. степ. канд. пед. наук : 13.00.01 – теория и история педагогики / Степанюк Алла Васильевна ; НИИ Украинской ССР. – Киев, 1985. – 24 с.
2. **Дидактические условия вооружения школьников методами научного познания общеобразовательной школы (5–7 классы)** [на правах рукописи] : дис. ... канд.. пед.. наук : 13.00.01. – теория и история педагогики / Степанюк Алла Васильевна ; НИИ Украинской ССР. – Киев, 1985. – 200 с.

В исследовании предложен эффективный путь вооружения учащихся среднего звена общеобразовательной школы общими методами научного познания, обеспечивающий согласованность этого процесса с основными целями обучения; разработана методика обучения школьников группе методов научного познания на основе их тесной взаимосвязи; получили дальнейшее развитие принципы дозирования информации об общих методах научного познания; разработана система заданий, обеспечивающая создание целостного представления о методах научного познания, развитие познавательной самостоятельности учащихся в процессе обучения данным методам. Исследование дополняет и развивает положен я дидактики о путях повышения уровня и доступности обучения.

3. **Методологічні та теоретичні основи формування цілісності знань школярів про живу природу** : автореф. дис.. на здоб. наук. ступ. д-ра пед. наук : 13.00.01. – теорія та історія педагогіки / Степанюк Алла Василівна ; Інститут педагогіки АПН України. – Київ, 1999. – 19 с.
4. **Методологічні та теоретичні основи формування цілісності знань школярів про живу природу** : дис. ... на здоб. наук. ступ. д-ра пед. наук : 13.00.01. – теорія та історія педагогіки / Степанюк Алла Василівна ; Інститут педагогіки АПН України. – Київ, 1999. – 475 с.

У зв'язку з радикальною зміною методологічних парадигм вивчення природничих наук у загальноосвітніх навчальних закладах, підвищенням ролі біології у вихованні в учнів належного рівня екологічної культури, системного мислення, необхідністю формування стратегії поведінки людини в біосфері особливого звучання набуває проблема змісту біологічної освіти. Її розв'язання здійснюється під егідою "Пізнання заради виживання на планеті Земля", основна ідея якої полягає в усвідомленні себе складовою частиною біосфери і того, що всю свою діяльність, поведінку необхідно підпорядковувати інтересам систем вищого рівня (популяції, виду, біосфери). Якщо цього не відбувається, то в природі включаються механізми на приведення до норми або усунення складової, що перешкоджає її нормальному функціонуванню. Довести до свідомості учнів це положення, що лежить в основі стратегії поведінки і в суспільстві, колективі та сім'ї, можливо засобом формування у школярів цілісності знань про живу природу.

Монографії та навчально-методичні праці

5. **Відображення цілісності життя в змісті шкільного курсу біології** : монографія / А. В. Степанюк. – Тернопіль : Начальна книга–Богдан, 2001. – 188 с.
6. **Методологічні основи формування цілісних знань школярів про живу природу** : монографія / А. В. Степанюк. – Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 1998. – 164 с.
7. **Формування цілісних знань школярів про живу природу** : монографія / Алла Василівна Степанюк. – Вид. 2-ге, переробл., доповн. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка ; Вектор, 2012. – 228 с.

8. **Біатлон Тернопільського краю, 2019–2020 рр.** Тернопіль / О. І. Степанюк, А. В. Степанюк. – Тернопіль : Осадца Ю. В., 2020. – 116 с.
9. **Біо(еко)етичне виховання: теорія і практика** : монографія / А. Степанюк, І. Назарко, О. Троцька. – Тернопіль : Вектор, 2011. – 267 с.
10. **Біо(еко)етичне виховання** : теорія і практика : монографія / О. С. Троцька, І. С. Назарко, А. В. Степанюк. – Вид. 2-ге, переробл. й доповн. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 240 с.
11. **Біоетика** : навчально-методичний посібник для студ. та вчителів / А. В. Степанюк, І. І. Герц. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – 166 с.
12. **Біоетика** : навчально-методичний посібник / А. В. Степанюк, І. І. Герц. – Тернопіль : ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2001. – 144 с.
13. **Біологія. 9 кл. Контроль навчальних досягнень** : навчальний посібник / А. Степанюк, Г. Жирська, Н. Міщук, Л. Барна, Т. Гладюк. – Тернопіль : Підручники й посібники, 2011. – 64 с.
14. **Біологія. 9 клас** : підручник для загальноосвіт. навч. закл. / Алла Степанюк, Наталія Міщук, Тетяна Гладюк, Галина Жирська, Любов Барна. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2009. – 288 с. – Наказ МОНУ № 56 від 9.02.2009 р.
15. **Біологія** : підручник для 8 класу загальноосвіт. навч. закл. / Н. Міщук, Г. Жирська, Л. Барна, А. Степанюк. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2016. – 280 с.
16. **Виконання курсових та магістерських робіт студентами спеціальностей: 014.05 Середня освіта (Біологія), 091 Біологія, 014.06 Середня освіта (Хімія), 102 Хімія** : навчально-методичний посібник / В. В. Грубінко, С. В. Пида, А. В. Степанюк [та ін.]. – Тернопіль : Вектор, 2017. – 95 с.
17. **Висвітлення тенденції інтеграції природничих наук та етики в змісті біологічної освіти старшокласників** : монографія / В. Ф. Бак, М. І. Данюк, А. В. Степанюк. – Тернопіль : Вектор, 2015. – 215 с.

-
18. **До спортивних вершин: хронологія досягнень кращих атлетів Тернопільщини : 2010–2020 роки /** Олександр Степанюк, Алла Степанюк, Леонід Дахновський. – Тернопіль : Вектор, 2020. – 120 с.
19. **Довідник з біоетики : посібник для студ. вищ. пед. навч. закл. біол. спец., учителів біології, вихователів та школярів /** А. В. Степанюк, І. С. Назарко. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. – 160 с.
20. **Завдання для самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни "Історія біології" : робочий зошит /** А. В. Степанюк; ТНПУ ім. В. Гнатюка. – Тернопіль : Вектор, 2015. – 50 с.
21. **Завдання для самостійної роботи студентів на пропедевтичній педагогічній практиці : для студентів ОКР бакалавр напрямів підготовки Біологія, Хімія /** А. В. Степанюк, Н. Й. Міщук, Г. Я. Жирська [та ін.]; ТНПУ ім. В. Гнатюка. – Вид. 2-ге, переробл. й допов. – Тернопіль : Вектор, 2015. – 52 с.
22. **Загальна методика навчання біології : навчальний посібник для студ. вузів /** І. В. Мороз, А. В. Степанюк, О. Д. Гончар [та ін.]; за ред. І. В. Мороза. – Київ : Либідь, 2006. – 592 с.
23. **Легка атлетика Тернопільщини. Статистика 2020 року =** Ternopil Athletic Association / Олександр Степанюк, Алла Степанюк. – Тернопіль : Вектор, 2020. – 206 с.
24. **Магістерські та курсові роботи: поради та виконання : навчально-методичний посібник для студентів спец.: 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини); 014.15 Середня освіта (Природничі науки); 014.06 Середня освіта (Хімія); 091 Біологія; 102 Хімія; 202 Карантин і захист рослин /** В. В. Грубінко, С. В. Пида, А. В. Степанюк [та ін.]. – Тернопіль : Вектор, 2020. – 96 с.
25. **Методика навчання біології : практикум для студентів вищих педагогічних навчальних закладів за кредитно-трансферною системою організації навчального процесу /** А. В. Степанюк, Л. С. Барна, Г. Я. Жирська [та ін.]. – Тернопіль : Вектор, 2010. – 180 с.
26. **Методика навчання біології : практикум для студ. заочної форми навч. ОКР "бакалавр" напряму підготовки Біологія : в 2 ч. Ч. 1 /** Л. С. Барна, Н. Й. Міщук, Г. Я. Жирська, А. В. Степанюк; ТНПУ ім. В. Гнатюка. – Тернопіль : Вектор, 2015. – 66 с.
27. **Методика навчання біології : практикум для студ. заочної форми навч. ОКР "бакалавр" напряму підгот. Біологія : в 2 ч. Ч. 2 /** Н. Й. Міщук, Г. Я. Жирська, А. В. Степанюк, Л. С. Барна; ТНПУ ім. В. Гнатюка. – Вид. 2-ге, переробл. й допов. – Тернопіль : Вектор, 2015. – 70 с.
28. **Методика навчання біології : робочий зошит : для студентів ОКР "бакалавр" напряму підготовки Біологія. Ч. 2 /** А. В. Степанюк, Н. Й. Міщук, Г. Я. Жирська, Л. С. Барна; ТНПУ ім. В. Гнатюка. – Вид. 2-ге, переробл. й допов. – Тернопіль : Вектор, 2015. – 100 с.

-
29. **Моніторинг якості природничої освіти в університетах США** : монографія / Тетяна Олендр, Алла Степанюк. – Тернопіль : Вектор, 2018. – 276 с.
30. **Навчально-методичне забезпечення курсу "Методика навчання біології"** : за кредитно-трансферною системою організації навчального процесу / А. В. Степанюк, Л. С. Барна, Г. Я. Жирська, Н. Й. Міщук. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. – 147 с.
31. **Нариси історії хіміко-біологічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (1940–2010)** / М. М. Барна, В. З. Курант, Л. С. Барна, В. В. Грубінко, Б. Д. Грищук., В. І. Кваша, А. В. Степанюк ; за ред. М. М. Барни ; ТНПУ ім. В. Гнатюка. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2010. – 312 с. : [8 фото].
32. **Організація навчально-пізнавальної діяльності студентів з методики навчання біології** : посібник для студентів вузів / А. В. Степанюк, Л. С. Барна, Г. Я. Жирська, Н. Й. Міщук. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – 138 с.
33. **Педагогічна практика бакалавра : щоденник роботи** : для студентів напряму підготовки Біологія, Хімія / А. В. Степанюк, Г. Я. Жирська, Н. Й. Міщук [та ін.] ; ТНПУ ім. В. Гнатюка. – Тернопіль : Вектор, 2015. – 52 с.
34. **Педагогічна практика студентів хіміко-біологічного факультету** : за кредит.-трансферною системою організації навчального процесу : навчально-методичний посібник / А. В. Степанюк, В. В. Грубінко, Л. С. Барна [та ін.]. – Вид. 2-ге, допов. і переробл. – Тернопіль : Вектор, 2009. – 80 с. – Лист МОНУ № 14/18.2-1598 від 07.10.2003 р.
35. **Педагогічна практика студентів хіміко-біологічного факультету : навчально-методичний посібник** / А. В. Степанюк, В. В. Грубінко, Л. С. Похила [та ін.] ; ТДПУ ім. В. Гнатюка. – Тернопіль : ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2004. – 104 с. – Лист МОНУ № 14/18.2-1598 від 07.10.2003 р.
36. **Підготовка вчителя природничих наук в умовах неперервної педагогічної освіти у США** : монографія / Наталя Щур, Тетяна Олендр, Алла Степанюк. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2020. – 266 с.
37. **Практикум з методики навчання біології в старшій школі : для студентів ОКР "Бакалавр" напряму підготовки Біологія** / А. В. Степанюк, Г. Я. Жирська, Н. Й. Міщук, Л. С. Барна ; ТНПУ ім. В. Гнатюка. – Тернопіль : Вектор, 2015. – 112 с.
38. **Природознавство** : підручник для 1 кл. / А. В. Степанюк, Т. В. Гладюк, Н. О. Будна. – Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2012. – 144 с.
39. **Природознавство. 1 клас** : робочий зошит / Тетяна Володимирівна Гладюк, Алла Василівна Степанюк, Наталія Будна. – Тернопіль : Навчальна книжка–Богдан, 2012. – 64 с.

-
40. **Тематичне планування навчального матеріалу курсу "Біологія". 7 клас** : методичні рекомендації для вчителів біології загальноосвітніх шкіл / В. М. Черняк, Л. С. Похила, Т. В. Гладюк, Г. Я. Жирська, І. І. Бабин, Г. Ф. Ящук, А. В. Степанюк, Л. О. Шевчик ; наук. ред. В. М. Черняк. – 2-ге вид. – Тернопіль : Мандрівець, 1998. – 104 с.
41. **Уроки природознавства** : посібник для вчителів : 1 клас / А. В. Степанюк, Т. В. Гладюк, Н. О. Будна. – Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2012. – 260 с.
42. **Формування професійно значущих якостей медичних сестер у процесі фахової підготовки** : монографія / Алла Степанюк, Марія Данюк. – Тернопіль : Вектор, 2017. – 224 с.
43. **Шкільний курс біології та методика його викладання : комплексна робоча програма** / Н. Й. Міщук, Г. Я. Жирська, А. В. Степанюк, Л. С. Похила. – Тернопіль : ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. – 64 с.

Статті у наукових фахових та інших виданнях

44. **Академік Семен Гончаренко міг би обійтись без педагогіки, а педагогіка без нього – аж ніяк** / А. В. Степанюк // Лицар педагогічної науки : науково-популярне видання до 90-річчя від дня народження академіка Семена Устиновича Гончаренка / за ред. Л. Б. Лук'янової ; упоряд.: О. В. Аніщенко, А. М. Самко. – Київ : ТОВ «ДКС-Центр», 2018. – С. 104–106.
45. **Біоетика від "А" до "Я"** / А. В. Степанюк, І. С. Назарко // Довідник з біоетики : посібник для студ. вищ. пед. навч. закл. біол. спец., учителів біології, вихователів та школярів / А. В. Степанюк, І. С. Назарко. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. – С. 7–63.
46. **Біоетичне виховання як складова навчально-виховного процесу сучасної школи** / А. В. Степанюк, В. В. Грубінко // Безпека життєдіяльності. – 2005. – № 12. – С. 36–41.
47. **Ви талановиті!** / А. В. Степанюк // Вільне життя. – 2005. – 10 груд. (№ 133). – С. 7.
48. **Використання комп'ютерних засобів навчання в методичній підготовці майбутніх учителів біології** / А. В. Степанюк // Педагогічний альманах : збірник наукових праць / редкол.: І. Бех, Є. Голобородько, В. Олійник [та ін.]. – Херсон : РПО, 2011. – Вип. 12, ч. 1. – С. 70–76. – Бібліогр. в кінці ст.
49. **Використання контекстної технології навчання при підготовці вчителів природничих наук** / А. В. Степанюк // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. Педагогіка. Соціальна робота. – 2018. – Вип. 2. (43). – С. 270–273.
50. **Витоки психіки живих істот** / А. В. Степанюк, І. І. Герц // Біоетика : навчально-методичний посібник для студентів та вчителів / А. В. Степанюк, І. І. Герц. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – С. 28–41.

-
51. **Деякі підходи до формування цілісних знань учнів** / А. В. Степанюк // Педагогіка : республіканський науково-методичний збірник. – Київ : Рад. школа, 1990. – С. 42–47.
52. **Діагностика рівнів сформованості цілісних знань про живу природу** / А. В. Степанюк // Наукові записки. Тернопільський державний педагогічний університет. Сер. Педагогіка і психологія. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 1997. – № 1 (3). – С. 22–24.
53. **До концепції формування цілісних знань школярів про живу природу** / А. В. Степанюк // Імідж сучасного педагога. – 2003. – № 4. – С. 5–6.
54. **До питання світоглядних орієнтирів молоді** / А. В. Степанюк // Шлях освіти. – № 1. – 2002. – С. 6–9.
55. **До проблеми конструювання цілісних знань школярів про природу** / А. В. Степанюк // Природничі науки в школі : збірник наукових праць. – Херсон, 2002. – С. 22–27.
56. **До проблеми формування цілісних знань про живу природу** / А. В. Степанюк // Педагогіка і психологія. – 1997. – № 4. – С. 68–77.
57. **До проблеми формування цілісних знань школярів про живу природу** / А. В. Степанюк // Педагогіка і психологія. – 1997. – Вип 4. – С. 66–77.
58. **Довгострокові індивідуальні завдання як засіб вдосконалення підготовки вчителя до трудової діяльності** / А. В. Степанюк // Розвиток педагогічної освіти і науки в Західних областях України. – 1990. – Ч. 2. – С. 17–18.
59. **Дохристиянські вірування українців** / А. В. Степанюк, І. І. Герц // Біоетика : навчально-методичний посібник для студентів та вчителів / А. В. Степанюк, І. І. Герц. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – С. 72–82.
60. **Екоетика – основа поведінки сучасної молоді** / А. В. Степанюк, І. І. Герц // Біоетика : навчально-методичний посібник для студентів та вчителів / А. В. Степанюк, І. І. Герц. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – С. 86–89.
61. **Екологізація змісту професійної підготовки майбутніх учителів біології** / А. В. Степанюк // Педагогічний дискурс. – 2017. – Вип. 22. – С. 159–164.
62. **Життя як об’єкт пізнання в процесі вивчення шкільного курсу “Біологія”** / А. В. Степанюк // Природничі науки в школі : збірник наукових праць. – Херсон, 2005. – № 4. – С. 45–50.
63. **Загальна характеристика методики формування етичного ставлення учнів до тварин** / А. В. Степанюк, І. І. Герц // Біоетика : навчально-методичний посібник для студентів та вчителів / А. В. Степанюк, І. І. Герц. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – С. 101–108.

-
64. **Зміна концептуальних підходів підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін** / А. В. Степанюк // Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності. – Тернопіль : Тайп, 2019. – С. 222–224.
65. **Інтегрований підхід як концептуальна основа формування змісту природничо-наукової освіти** / А. В. Степанюк // Педагогічний альманах. – 2018. – Вип. 40. – С. 40–46.
66. **Історія становлення проблеми** / А. В. Степанюк, І. І. Герц // Біоетика : навчально-методичний посібник для студентів та вчителів / А. В. Степанюк, І. І. Герц. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – С. 42–52.
67. **Історія становлення та розвитку поняття «система живої природи»** / А. В. Степанюк // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Біологія. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2014. – № 3 (60). – С. 180–183.
68. **К вопросу о вооружении учащихся методами научного познания** // Методические рекомендации по формированию социальной активности учащихся в свете Основных направлений реформы общеобразовательной и профессиональной школы / А. В. Степанюк. – Киев, 1985. – С. 61–63.
69. **К вопросу о формировании целостных знаний школьников** / А. В. Степанюк // Новые исследования в педагогических науках. – Москва : Педагогика, 1991. – С. 36–39.
70. **Конструювання змісту профільного навчання біології** / А. В. Степанюк // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету. Сер. Педагогіка. – Вінниця, 2004. – № 11. – С. 167–169.
71. **Концептуальні засади інтеграції змісту біологічної освіти школярів** / А. В. Степанюк // Технології інтеграції змісту природничо-наукової освіти в початковій та основній школі : збірник наукових праць. – Полтава, 2000. – С. 122–127.
72. **Концептуальні засади інтеграції компонентів змісту біологічної освіти школярів** / А. Степанюк // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2002. – № 2. – С. 50–53.
73. **Концептуальні засади формування в школярів природничо-наукової картини світу** / А. В. Степанюк // Педагогічні науки : збірник наукових праць. – 2009. – № 54. – С. 106–111.
74. **Методична компетентність учителя як складова його професійної культури** / А. В. Степанюк // Формування професійної культури вчителя в контексті інтеграції України в європейський освітній простір. – 2007. – С. 13–16.
75. **Міжпредметна інтеграція знань при вивченні живої природи** / А. В. Степанюк // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 1999. – № 1. – С. 124–129.

-
76. **На часі – багатопрофільність : інновації в підготовці вчителів природничої галузі знань / А. В. Степанюк // Вільне життя. – 2020. – 5 лют. (№ 9). – С. 7.**
77. **Наукові засади формування світоглядних орієнтирів майбутнього вчителя / А. В. Степанюк // Природничі науки в школі : збірник наукових праць. – Херсон, 2003. – С. 61–65.**
78. **Наукові основи інтеграції змісту біологічної освіти школярів / А. В. Степанюк // Технології інтеграції змісту освіти : збірник наукових праць. – Полтава, 2003. – С. 157–164.**
79. **Наукові основи навчально-виховного процесу в сучасній школі за ідеями педагогіки Петера Петерсена / А. В. Степанюк // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України, 2009. – Вип. 2. – С. 150–161.**
80. **Некоторые дидактические условия вооружения учащихся общими методами научного познания / А. В. Степанюк // Новые исследования в педагогических науках. – Москва : Педагогика, 1988. – Вып. – 2 (52). – С. 46–50.**
81. **Некоторые условия повышения качества подготовки учителей биологии / А. В. Степанюк // Дидактические проблемы подготовки учительских кадров. – 1988. – С. 128–130.**
82. **Новинки біотехнології / А. В. Степанюк, І. С. Назарко // Довідник з біоетики : посібник для студ. вищ. пед. навч. закл. біол. спец., учителів біології, вихователів та школярів / А. В. Степанюк, І. С. Назарко. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. – С. 106–113.**
83. **Нові цілі навчання та їх вплив на формування змісту біологічної освіти / А. В. Степанюк // Педагогіка і психологія. – 2000. – № 2. – С. 69–73.**
84. **Нові парадигми вивчення біології в школі / А. В. Степанюк // Рідна школа. – 1999. – № 9. – С. 38–41.**
85. **Нові підходи до визначення мети і змісту біологічної освіти школярів / А. В. Степанюк // Педагогіка і психологія / голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ, 2000. – Вип. 2. – С. 28–34.**
86. **Нові погляди на формування етичного ставлення школярів до тварин / А. В. Степанюк // Природничі науки в школі : збірник наукових праць. – 2004. – № 3. – С. 84–89.**
87. **Нові реалії підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін у педагогічних університетах / А. В. Степанюк // Біологія і хімія в рідній школі. – 2020. – № 1. – С. 37–41. – URL: http://catalog.library.tnpu.edu.ua/knigi/skanovane/perioduka/Pedagogichna_pre_sa_2020/Biologia_himia_v_ridnij_shkoli/1.pdf.**

-
88. **Озброєння школярів загальними методами наукового пізнання** / А. В. Степанюк // Радянська школа. – 1985. – № 9. – С. 7–12.
89. **Організація діяльності студентів на навчально-польовій практиці з методики викладання біології** / А. В. Степанюк // Рідна школа. – № 1. – 2006. – С. – 74–76.
90. **Організація паритетної суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників освітнього процесу як чинник запобігання насиллю над дітьми** / Алла Степанюк // Дитинство без насилля: суспільство, школа і сім'я на захисті прав дітей. – 2014. – С. 733–734. – Бібліогр. в кінці ст.
91. **Організація природовідповідного навчально-виховного процесу підготовки майбутніх учителів** / А. В. Степанюк // Педагогічний альманах : збірник наукових праць / редкол.: І. Бех, Є. Голобородько, В. Олійник [та ін.]. – Херсон : [Херсонська академія неперервної освіти], 2013. – Вип. 19. – С. 117–125. – Бібліогр. в кінці ст.
92. **Організація системи освіти в Італійській республіці** / А. В. Степанюк / Науковий вісник Чернівецького університету. Сер. Педагогіка і психологія. – Чернівці : Рута, 2011. – Вип. 567. – С. 162–168.
93. **Особливості біологічної форми існування матерії** // Наукові записки. Тернопільського державного педагогічного університету. Сер. Біологія. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 1997. – № 1 (4). – С. 71–74.
94. **Особливості вивчення навчальної дисципліни "Методика викладання біології у вищих навчальних закладах" за кредитно-модульною системою** / А. В. Степанюк // Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу: досвід впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у ТНПУ / М-во освіти і науки України, ТНПУ ; за ред. В. В. Грубінка. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – Ч. 3. – С. 123–127.
95. **Особливості організації педагогічної взаємодії в процесі підготовки майбутніх вчителів до роботи у профільній школі** / А. В. Степанюк // Імідж сучасного педагога / Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені М. В. Остроградського, Інститут педагогічної освіти та освіти дорослих Національної академії педагогічних наук України. – 2013. – Вип. 1. – С. 34–36.
96. **Особливості педагогічної взаємодії в умовах кредитно-модульної системи навчання** / А. В. Степанюк // Збірник наукових праць Херсонського університету. Сер. Педагогічні науки. – Херсон, 2008. – Вип. 49. – С. 41–46.
97. **Оцінювання результатів педагогічної практики студентів з природничих дисциплін** / А. В. Степанюк // Тести в системі моніторингу якості освіти. – 2009. – С. 91–96.
98. **Пам'ятники рослинам і тваринам** / А. В. Степанюк, І. С. Назарко // Довідник з біоетики : посібник для студ. вищ. пед. навч. закл. біол. спец., учителів біології, вихователів та школярів / А. В. Степанюк, І. С. Назарко. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. – С. 96–106.

-
99. **Пам'ятники тваринам** / А. В. Степанюк, І. І. Герц // Біоетика : навчально-методичний посібник для студентів та вчителів / А. В. Степанюк, І. І. Герц. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – С. 83–86.
100. **Підготовка майбутніх вчителів до роботи з профільного навчання та обдарованою молоддю** / А. Степанюк // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. – № 1. – С. 3–8.
101. **Підготовка майбутніх учителів біології до формування моральних цінностей школярів** / А. В. Степанюк // Психолого-педагогічні засади діяльності фахівця: історія, теорія, практика. – 2014. – С. 201–204. – Бібліогр. в кінці ст.
102. **Підготовка майбутніх учителів до формування біоетичних знань школярів** / А. В. Степанюк // Педагогічний альманах : збірник наукових праць / редкол.: І. Бех, Є. Голобородько, В. Олійник [та ін.]. – Херсон : [Херсонська академія неперервної освіти]. – 2015. – Вип. 25. – С. 125–131. – Бібліогр. в кінці ст.
103. **Підготовка студентів до формування в учнів цілісних знань про природу** / А. В. Степанюк // Науково-методичний вісник УДЕНЦ. – 1999. – № 3. – С. 77–79.
104. **Пізнання задля виживання на Землі** / А. В. Степанюк // Надихаємо на дії : інформаційний бюлетень. – 2010. – № 4. – С. 13–16.
105. **Права тварин** / А. В. Степанюк, І. С. Назарко // Довідник з біоетики : посібник для студ. вищ. пед. навч. закл. біол. спец., учителів біології, вихователів та школярів / А. В. Степанюк, І. С. Назарко. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. – С. 138–142.
106. **Принципи конструювання змісту біологічної освіти школярів** / А. В. Степанюк // Педагогічний альманах. – 2015. – Вип. 27. – С. 70–76. – Бібліогр. в кінці ст.
107. **Природовідповідна організація навчально-виховного процесу в університетах України** / А. В. Степанюк // Підготовка фахівців освітньої галузі за інноваційними технологіями: проблеми й перспективи. – 2010. – С. 15–21.
108. **Про світоглядні орієнтири сучасної молоді** / А. В. Степанюк // Шлях освіти. – 2002. – Вип. 1. – С. 6–9.
109. **Програмно-методичне забезпечення розвивального навчання біології** / А. В. Степанюк // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. – № 1. – С. 11–15.
110. **Реалізація принципу орієнтації на структуру об'єктивної реальності при конструюванні змісту біологічної освіти** // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Сер. Педагогіка. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка. – № 1. – 2000. – С. 71–77.

-
111. **Релігія та тварини** / А. В. Степанюк, І. І. Герц // Біоетика : навчально-методичний посібник для студентів та вчителів / А. В. Степанюк, І. І. Герц. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюк, 2005. – С. 58–72.
112. **Розвиток дослідницьких умінь студентів як складова професійної підготовки майбутніх учителів природничого профілю** / А. В. Степанюк, Н. В. Москалюк // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка / редкол.: Л. Вознюк, В. Кравець, В. Мадзігон [та ін.]. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2010. – № 2. – С. 33–38.
113. **Розвиток початкової педагогічної освіти в Італії в останню декаду ХХ століття** / А. В. Степанюк // Науковий вісник Чернівецького університету. Сер. Педагогіка і психологія. – Чернівці : Рута, 2011. – Вип. 556. – С. – 200–206.
114. **Система завдань як засіб формування цілісних знань школярів про живу природу** / А. В. Степанюк // Педагогічний альманах : збірник наукових праць / редкол.: І. Бех, Є. Голобородько, В. Олійник [та ін.]. – Херсон, 2011. – Вип. 10. – С. 35–41. – Бібліогр. в кінці ст.
115. **Система пізнавальних завдань як засіб формування цілісних знань школярів про живу природу** / А. В. Степанюк // Педагогічний альманах. – Херсон, 2011. – № 8. – С. 59–65.
116. **Систематизуюча функція сучасного підручника біології** / А. В. Степанюк // Біологія і хімія в школі. – 1998. – № 1. – С. 28–30.
117. **Системність живої природи та ієрархічний принцип її побудови** / Алла Степанюк // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє : щорічник / за ред. Б. Д. Лановика ; редкол.: Б. Д. Лановик, К. М. Векірчик, М. В. Лазарович [та ін.]. – Тернопіль : Економічна думка, 1998. – С. 241–244. – Бібліогр. в кінці ст.
118. **Стратегія поведінки людини в біосфері** / А. В. Степанюк // Біологія і хімія в школі. – 1999. – № 2. – С. 22–25.
119. **Сучасне бачення методичної підготовки вчителя біології** / А. В. Степанюк // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – № 5. – С. 44–48.
120. **Теоретичні питання культури, освіти та виховання** / А. В. Степанюк // Київський національний лінгвістичний університет. – Київ, 2011. – Вип. 43. – С. 153–156. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trkov_2011_43_43.
121. **Узагальнення як загальнофункціональне спрямування вивчення живої природи в школі** / А. В. Степанюк // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 1999. – № 1. – С. 123–128.
122. **Ультразвукова обробка полімеркомпозиційних захисних покриттів** / А. Степанюк // Магістр. – 2005. – Вип. 1. – С. 144–145.

-
123. **Ущільнення змісту навчального матеріалу** / А. В. Степанюк // Науково-методичні підходи до викладання природничих дисциплін в освітніх закладах ХХІ ст. – Полтава, 2001. – С. 69–72.
124. **Форми забезпечення ефективної адаптації молодих учителів природничих дисциплін до професійної діяльності** / А. В. Степанюк // Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. – Хмельницький : НАДПСУ, 2008. – № 45, ч. 2. – С. 98–105.
125. **Формування в студентів природничо-наукової картини світу як загальнокультурного феномену** / А. В. Степанюк // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Сер. Педагогіка. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2000. – № 9. – С. 77–82.
126. **Формування в школярів емоційно-ціннісного ставлення до живої природи** / А. В. Степанюк // Шлях освіти. – 1999. – № 4. – С. 12–14.
127. **Формування в школярів природничонаукової картини світу засобом інтеграції навчального матеріалу** / А. В. Степанюк // Педагогічні науки : збірник наукових праць. – Херсон, 2009. – Вип LIV. – С. 106–111.
128. **Формування у школярів емоційно-ціннісного ставлення до живої природи** / А. Степанюк // Шлях освіти, 1999. – Вип. 4. – С. 12–14.
129. **Формування цілісних знань школярів про живу природу** / А. В. Степанюк // Біологія і хімія в школі. – 1997. – № 4. – С. 42–45 ; Педагогіка і психологія. – 1995. – № 4. – С. 50–57.
130. **Формування цілісних знань школярів про живу природу у практиці роботи сучасної школи** / А. В. Степанюк // Проблеми освіти : науково-методичний збірник. – 1998. – № 12. – С. 103–113.
131. **Фундаменталізація змісту біологічної освіти школярів** / А. В. Степанюк // Педагогічний альманах. – Херсон, 2010. – № 5. – С. 58–64.
132. **Фундаменталізація змісту біологічної освіти школярів** / А. В. Степанюк // Технології інтеграції змісту освіти : збірник наукових праць ; голов. ред. В. Р. Ільченко. – Полтава, 2014. – Вип. 6. – С. 39–47.
133. **Фундаменталізація змісту методичної підготовки майбутніх учителів біології** / А. Степанюк // Наукові записки. Тернопільського державного педагогічного університету. Сер. Педагогіка. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2001. – № 3. – С. 38–44.
134. **Характеристика живих систем різного рівня організації** / А. Степанюк // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Сер. Біологія. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 1999. – №. 2 (5). – С. 98–101.
135. **Цілісне відображення живої природи в змісті шкільного підручника** / А. Степанюк // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Сер. Педагогіка. – Тернопіль : ТДПУ ім. В. Гнатюка, 1999. – № 2. – С. 62–66.
136. **Шкільний курс «Біологія»: реалії та перспективи** / А. В. Степанюк // Освітнянин. – 1999. – № 2. – С. 21–22.

-
137. **Шляхи включення знань народної педагогіки в зміст біологічної освіти** / А. В. Степанюк // Учитель національної школи. – 1991. – Ч. 2. – С. 179–180.
138. **Шляхи оновлення змісту біологічної освіти** / А. В. Степанюк // Біологія і хімія в школі. – 2001. – № 2. – С. 43–46.

Наукові статті (у співавторстві)

139. **Біоетика від "А" до "Я"** / А. В. Степанюк, І. С. Назарко // Довідник з біоетики : посібник для студ. вищ. пед. навч. закл. біол. спец., учителів біології, вихователів та школярів / А. В. Степанюк, І. С. Назарко. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. – С. 7–63.
140. **Біоетика як складова батьківської педагогіки: діалог часів** / С. Придатко, А. Степанюк // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2002. – № 8. – С. 7–11.
141. **Біоетичне виховання як складова навчально-виховного процесу сучасної школи** / А. В. Степанюк, В. В. Грубінко // Безпека життєдіяльності. – 2005. – № 12. – С. 38–43.
142. **Біологія. 7–11 класи.** : програми для загальноосвітніх навчальних закладів / А. Степанюк, Л. Рибалко, Т. Півень // Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Природознавство. 1–11 класи. – Полтава : Довкілля-К, 2003. – С. 105–136.
143. **Вдосконалення змісту підготовки майбутнього вчителя в контексті біо (еко) етичного виховання** / О. Троцька, А. Степанюк // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. Педагогіка. Соціальна робота. – 2013. – Вип. 26. – С. 219–220.
144. **Види індивідуальних навчально-дослідних завдань з методики навчання біології** / Г. Я. Жирська, Н. Й. Міщук, Л. С. Барна, А. В. Степанюк // Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (досвід ТНПУ). – Тернопіль, 2005. – Ч. 3. – С. 157–158.
145. **Використання мультимедіа-ресурсів у навчанні біології** / М. Міщук, А. Степанюк // Актуальні питання методики навчання природничо-математичних дисциплін. – Херсон, 2011. – С. 228–229.
146. **Використання системного підходу при конструюванні змісту шкільного курсу біології** / В. В. Грубінко, А. В. Степанюк // Технології інтеграції змісту освіти : збірник наукових праць. – Полтава, 2004. – Вип. 3. – С. 163–169.
147. **Використання системного підходу при конструюванні змісту шкільної біологічної освіти** / В. В. Грубінко, А. В. Степанюк // Формування природничо-наукової картини світу в учнів середньої школи. – Київ ; Полтава, 2005. – С. 169–180.

-
148. **Витоки психіки живих істот** / А. В. Степанюк, І. І. Герц // Біоетика : навчально-методичний посібник для студентів та вчителів / А. В. Степанюк, І. І. Герц. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – С. 28–41.
149. **Від антропоцентризму – до біоцентризму** / В. В. Грубінко, А. В. Степанюк // Вісник Національної Академії наук України. – 2002. – № 4. – С. 39–44. – Режим доступу: URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnpanu_2002_4_6
150. **Від Василя Сухомлинського до "довкілля": діалог культур** / А. Степанюк, В. Грубінко // Освітязини. – 2004. – № 2 (68). – С. 22–25.
151. **Вплив засобів масової інформації на формування здорового способу життя дітей та учнівської молоді** / А. В. Степанюк, Н. А. Басюк // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти : збірник наукових праць / за заг. ред. Н. А. Басюк. – Житомир : Житомирський державний університет ім. І. Франка, 2017. – С. 17–19.
152. **Генетика (програма)** // Програми факультативних курсів для шкіл з поглибленим вивченням біології / Г. Батирова, А. Степанюк. – Київ : Перун, 1994. – С. 187–193.
153. **Гуманітаризація змісту біологічної освіти школярів** / А. В. Степанюк, Г. Я. Жирська // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Сер. Педагогіка і психологія. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 1997. – № 1 (3). – С. 110–113.
154. **До питання інтеграції природничих дисциплін в сучасній школі** / Т. Гладюк, А. Степанюк // Педагогіка і психологія. Вісник АПН України. – Київ, 1996. – № 1. – С. 18–25.
155. **Гуманітаризація змісту біологічної освіти школярів** / Алла Степанюк, Галина Жирська // Наукові записки ТДПУ ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка і психологія. – Тернопіль : ТДПУ ім. В. Гнатюка, 1997. – № 1 (3). – С. 110–113. – Бібліогр. в кінці ст.
156. **Державно-приватне партнерство як чинник забезпечення конкурентоспроможності національної економіки** / Н. Гражевська, А. Мостепанюк // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Економіка. – 2011. – № 124/125. – С. 31–34.
157. **До проблеми формування біоетичних знань майбутніх учителів біології** / А. В. Степанюк, Т. О. Степанюк // Концепція сталого розвитку та її реалізація в освіті. – 2015. – С. 158–160. – Бібліогр. в кінці ст.
158. **Дохристиянські вірування українців** / А. В. Степанюк, І. І. Герц // Біоетика : навчально-методичний посібник для студ. та вчителів / А. В. Степанюк, І. І. Герц. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – С. 72–82.
159. **Екоетика – основа поведінки сучасної молоді** / А. В. Степанюк, І. І. Герц // Біоетика : навчально-методичний посібник для студ. та вчителів / А. В. Степанюк, І. І. Герц. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – С. 72–82.

-
160. **Екологізація змісту біологічної освіти** / А. Степанюк, В. Грубінко, М. Барна [та ін.] // Екологічна географія: історія, теорія, методи, практика. – Тернопіль : ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2004. – С. 164–166.
161. **Загальна характеристика методики формування етичного ставлення учнів до тварин** / А. В. Степанюк, І. І. Герц // Біоетика : навчально-методичний посібник для студ. та вчителів / А. В. Степанюк, І. І. Герц. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – С. 101–108.
162. **Інтеграція природничих дисциплін у школі** / Т. В. Гладюк, А. В. Степанюк // Педагогіка і психологія. – 1996. – Вип. 1. – С. 18–24.
163. **Історія становлення проблеми** / А. В. Степанюк, І. І. Герц // Біоетика : навчально-методичний посібник для студ. та вчителів / А. В. Степанюк, І. І. Герц. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – С. 42–52.
164. **Калькуляція собівартості в системі директ-костинг та в системі повного розподілу витрат на виробі (абзорпшен-костинг)** / Г. Г. Осадча, А. В. Степанюк // Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. Економіка. – 2015. – Вип 1 (1). – С. 246–249.
165. **Кларки мікроелементов в литосфері, біосфері и гидросфері** / А. В. Степанюк, А. Г. Волконский // Збірник наукових праць Інституту геологічних наук НАН України. – 2009. – Вип. 2. – С. 162–166. – Бібліогр. в кінці ст.
166. **Компетентнісний підхід до підготовки майбутнього вчителя біології** / А. В. Степанюк, Г. В. Ягенська // Професійні компетенції та компетентності вчителя. – 2006. – С. 147–152.
167. **Конструювання варіативного компоненту змісту природничої освіти школярів на засадах причинно-системного підходу** / М. О. Колесник, А. В. Степанюк // Фізико-математична освіта : збірник наукових праць / Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка ; редкол.: В. Ю. Сторіжко, Ф. М. Лиман, І. О. Мороз [та ін.]. – Суми, 2017. – Вип. 2 (12). – С. 84–88.
168. **Конструювання змісту шкільної біологічної освіти на основі системного підходу** / А. Степанюк, В. Грубінко // Біологія і хімія в школі. – 2006. – № 1. – С. 19–24.
169. **Концептуальні засади конструювання змісту шкільних підручників з природознавства** / А. В. Степанюк, Т. В. Гладюк, І. С. Кучеров // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова : збірник наукових праць. Сер. 5 : Педагогічні науки: реалії та перспективи. – Київ, 2012. – Вип. 33, кн. 2. – С. 158–163.
170. **Концепція біологічної освіти в 12-річній школі** / В. Грубінко, М. Барна, Н. Міщук, А. Степанюк // Еколого-натуралістична творчість : науково-методичний збірник. – Київ, 2001. – С. 20–25.
171. **Методика використання веб-сайту в процесі навчання біології в основній школі** / А. В. Степанюк, Л. П. Міронець // Актуальні питання природничо-математичної освіти : збірник наукових праць. – Суми, 2019. – Вип. 1 (13). – С. 139–146.

-
172. **Методика формування біоетических знань школьників в процесі изучения біології** / В. Ф. Бак, А. В. Степанюк // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2014. – № 2. – С. 68–74. – Режим доступу: <http://dspace.tnpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/4443>. – Бібліогр. в кінці ст.
173. **Методична система формування дослідницьких умінь майбутніх учителів у процесі вивчення біологічних дисциплін** / А. Степанюк, Н. Москалюк // Науковий вісник Чернівецького університету. – Чернівці : Рута, 2010. – Вип. 321 : Педагогіка і психологія. – С. 63–68.
174. **Методичні аспекти формування поняття «організм рослин як цілісна система» в учнів основної школи з використанням ІКТ** / М. Верзиліна, І. Зверева, О. Казакова, Б. Комісарова, В. Корсунська, Г. Малахова, А. Мягкова, В. Пакулова, А. Степанюк [та ін.] // Загальна педагогіка та історія педагогіки, 2016. – С. 74–76.
175. **Методологічні та дидактичні засади конструювання підручника з біології для старшої школи** / А. В. Степанюк, В. В. Грубінко // Проблеми сучасного підручника: збірник наукових праць. – Київ : Педагогічна думка, 2016. – Вип. 16. – С. 393–403.
176. **Моделювання природничо-наукової освіти школярів на основі інтеграційного підходу** / Н. Й. Міщук, А. В. Степанюк // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти. – Рівне : Рівненський державний гуманітарний університет, 2016. – Вип. 13 (1). – С. 116–119. – URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ozfm_2016_13% 281%](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ozfm_2016_13%281%29)
177. **Моніторинг якості вищої освіти як засіб корекції природничо-наукової підготовки майбутніх учителів** / В. Грубінко, А. Степанюк // Нова педагогічна думка. – 2014. – Вип. 3. – С. 183–187. – Режим доступу: URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2014_3_48.
178. **Наступність у формуванні компетенцій майбутніх учителів біології в умовах ступеневої освіти** / А. В. Степанюк, Г. Я. Жирська, Н. Й. Міщук // Педагогічні науки : збірник наукових праць. – Херсон : ХДУ, 2014. – Вип. LXVI. – С. 229–235.
179. **Наукові підходи до оновлення шкільної біологічної освіти** / Н. Міщук, А. Степанюк // Екологонатуралістична творчість : науково-методичний збірник. – Київ. – 2001. – С. 61–65.
180. **Новий підхід до викладання біології в школі** / Н. Вадзюк, О. Пилипчук // Рідна школа. – 1993. – № 10. – С. 60–67.
181. **Новинки біотехнології** / А. В. Степанюк, І. С. Назарко // Довідник з біоетики : посібник для студ. вищ. пед. навч. закл. біол. спец., учителів біології, вихователів та школярів / А. В. Степанюк, І. С. Назарко. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. – С. 106–113.
182. **Обдаровані діти – дивина чи норма?** / А. Степанюк, Р. Богайчук // Освітязини. – 2005. – № 2. – С. 25–28.

-
183. **Організація дослідницької діяльності студентів на польовій практиці з методики навчання біології** / Ю. Глухманюк, А. Степанюк // Актуальні питання методики навчання природничо-математичних дисциплін. – Херсон, 2011. – С. 216–218.
184. **Організація партнерської взаємодії в системі «ВУЗ – школа» у процесі підготовки майбутніх учителів хімії та біології** / Г. Я. Жирська, А. В. Степанюк // Біологія і хімія в рідній школі. – 2020. – № 2. – С. 40–43. – У: http://catalog.library.tnpu.edu.ua/knigi/skanovane/perioduka/Pedagogichna_pre_sa_2020/Biologia_himia_v_ridnij_shkoli/2.pdf.
185. **Основні тенденції розвитку шкільної біологічної освіти (поч. ХХ ст. – 1995 р.)** / Н. Й. Міщук, А. В. Степанюк // Педагогіка і психологія. – 1997. – Вип. 1. – С. 231–239.
186. **Основні теоретичні узагальнення сучасної біологічної науки** / Н. Міщук, А. Степанюк // Біологія і хімія в школі. – 2001. – Вип. 1. – С. 2–6.
187. **Основні теоретичні узагальнення шкільного курсу біології** / Н. Й. Міщук, А. В. Степанюк // Біологія і хімія в школі. – 2001. – № 1. – С. 6–9.
188. **Особливості тестового контролю навчальних досягнень студентів з курсу "Методика навчання біології"** / А. В. Степанюк, Г. Я. Жирська, Л. С. Барна, Н. Й. Міщук // Проблеми конструювання та застосування засобів оцінювання успішності студента. – 2012. – С. 49–54.
189. **Отражение тенденции интеграции науки и этики в содержании школьного предмета «Биология»** / А. В. Степанюк, В. Ф. Бак // Вестник Томского государственного педагогического университета. – Томск : Томский государственный педагогический университет, 2015. – Вип. 7 (160). – С. 38–47.
190. **Пам'ятники рослинам і тваринам** / А. В. Степанюк, І. С. Назарко // Довідник з біоетики : посібник для студ. вищ. пед. навч. закл. біол. спец., учителів біології, вихователів та школярів / А. В. Степанюк, І. С. Назарко. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. – С. 96–106.
191. **Пам'ятники тваринам** / А. В. Степанюк, І. І. Герц // Біоетика : навчально-методичний посібник для студ. та вчителів / А. В. Степанюк, І. І. Герц. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – С. 8–86.
192. **Педагогические условия воспитания милосердного отношения медицинской сестры к пациенту** / М. И. Данюк, А. В. Степанюк // Педагогика, психология и образование: от теории к практике : сборник научных трудов. – 2015. – С. 25–28.
193. **Підготовка вчителів до іноваційної, пошукової діяльності** / А. В. Степанюк, В. Урусський // Педагогіка і психологія. – 2001. – № 1. – С. 37–42.
194. **Підготовка майбутніх учителів біології до організації дослідницької діяльності учнів в умовах біостаціонару** / А. В. Степанюк, О. Є. Дарбишева // Дослідження флори і фауни Західного Поділля. – 2013. – С. 92–95.

-
195. **Підготовка майбутніх учителів до організації роботи учнів з підручником** / А. В. Степанюк, Н. Й. Міщук // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2011. – Вип. 3. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2011_3_8.
196. **Підготовка майбутнього вчителя природничих дисциплін до діяльності в галузі екологічної освіти на засадах сталого розвитку** / Н. В. Левчук, А. В. Степанюк // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2010. – № 1. – С. 20–24.
197. **Пізнавальний інтерес як чинник стимулювання навчальної діяльності учнів з біології** / О. Ногас, А. Степанюк // Альманах QN (Qvestiones naturales) : збірник наукових праць студентів факультету природничої і фізико-математичної освіти / голов. ред. Н. В. Хлонь. – Суми : Видавничий дім «Ельдорадо», 2016. – С. 49–52.
198. **Показники якості американської вищої освіти в реаліях України** / Т. М. Олендр, А. В. Степанюк // Шляхи удосконалення навчального процесу в контексті інноваційних змін у системі вищої освіти. – 2011. – С. 205–210. – Бібліогр. в кінці ст.
199. **Політика панської Польщі щодо змісту освіти та виховання дітей трудящих Західної України** / В. І. Богайчук, А. В. Степанюк // Розвиток педагогічної освіти і науки в Західних областях України. – 1990. – Ч. 1. – С. 34–35.
200. **Права тварин** / А. В. Степанюк, І. С. Назарко // Довідник з біоетики : посібник для студ. вищ. пед. навч. закл. біол. спец., учителів біології, вихователів та школярів / А. В. Степанюк, І. С. Назарко. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. – С. 138–142.
201. **Програмно-методичне забезпечення розвивального навчання біології** / А. Степанюк // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка / редкол.: М. Вашуленко, А. Вихрущ, В. Кравець [та ін.]. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. – № 4. – С. 1–15.
202. **Проект Концепції біологічної освіти школярів** / А. Степанюк, М. Барна, Н. Міщук // Біологія і хімія в школі. – 2001. – № 3. – С. 9–13.
203. **Проектування інтегрованих завдань як стратегічної складової компетентісно освіти** / А. В. Степанюк, Т. О. Степанюк, Н. В. Макара // Підготовка майбутніх учителів фізики, хімії, біології та природничих наук у контексті вимог Нової української школи. – 2019. – С. 201–203.
204. **Проектування освітнього процесу з біології в навчальних закладах нового типу** / Н. Й. Міщук, А. В. Степанюк // Вісник Луганського державного педагогічного університету ім. Т. Шевченка. Педагогічні науки. – 2000. – № 1. – С. 237–242.
205. **Реалізація інтегрованого підходу до навчання в сучасній школі** / Т. Гладюк, Т. Гладь, Н. Міщук // Наукові записки ТДПУ Сер. Біологія, хімія, педагогіка. – Тернопіль : ТДПУ ім. В. Гнатюка, 1994. – С. 100–106.

-
206. **Реалізація принципу наступності в освітній галузі "Природознавство" початкової та основної школи** / А. В. Степанюк, Т. В. Гладюк, Г. Я. Жирська // Підготовка майбутніх учителів до реалізації державного стандарту початкової загальної освіти. – 2013. – С. 94–96.
207. **Релігія та тварини** / А. В. Степанюк, І. І. Герц // Біоетика : навчально-методичний посібник для студ. та вчителів / А. В. Степанюк, І. І. Герц. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – С. 58–72.
208. **Розвиток дослідницьких умінь студентів як складова професійної підготовки майбутніх учителів природничого профілю** / А. В. Москалюк, Н. В. Степанюк // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2010. – № 2. – С. 33–38.
209. **Розвиток дослідницьких умінь студентів як складова професійної підготовки майбутніх учителів** / А. В. Степанюк, Л. С. Барна // Науково-дослідна робота студентів як чинник удосконалення професійної підготовки майбутнього вчителя : збірник наукових праць. – Київ : Факт, 2010. – Вип. 1. – С. 188–190.
210. **Розвиток дослідницьких умінь студентів як складова професійної підготовки майбутніх учителів** / А. В. Степанюк, Л. С. Барна // Шляхи модернізації вищої освіти в контексті євроінтеграції. – 2008. – С. 60–62.
211. **Розвиток дослідницьких умінь та навичок як складова професійної підготовки майбутнього фахівця** / А. В. Степанюк, Л. С. Барна. – URL: <http://old.tnpu.edu.ua/php1/include/resurs/kms/22/chapter03.pdf>.
212. **Розробка проблеми в теорії та практиці навчання** / А. В. Степанюк, І. І. Герц // Біоетика : навчально-методичний посібник для студ. та вчителів / А. В. Степанюк, І. І. Герц. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – С. 90–101.
213. **Система етичного виховання старшокласників в процесі вивчення біології** / А. Степанюк, О. Троцька // Вісник Львівського університету. Сер. Педагогічна. – Львів. – 2010. – Вип. 26. – С. 143–150.
214. **Система завдань як засіб формування цілісних знань школярів про живу природу** / А. В. Степанюк // Педагогічний альманах : збірник наукових праць / редкол.: І. Бех, Є. Голобородько, В. Олійник [та ін.]. – Херсон : РІПО, 2011. – Вип. 10. – С. 35–41. – Бібліогр. в кінці ст.
215. **Система формування дослідницьких умінь майбутніх учителів природничих дисциплін** / В. В. Грубінко, А. В. Степанюк // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал / МОН України, Сумський ДПУ ім. А. С. Макаренка ; редкол.: А. А. Сбруєва, О. Є. Антонова, Дж. Бішоп [та ін.]. – Суми : Сумський ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. – № 2 (56). – С. 227–235.

-
216. **Спільна продуктивна діяльність як основа родинного виховання** / А. В. Степанюк, Н. Кравченко // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Сер. Педагогіка / редкол.: М. Вашуленко, А. Вихрущ, Л. Вознюк [та ін.]. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2002. – № 5, спецвипуск : Василь Сухомлинський і сучасність: батьківська педагогіка. – С. 168–171.
217. **Становлення і розвиток народної освіти в Тернопільській області в період 1939–1941 рр.** / В. І. Богайчук, А. В. Степанюк // Розвиток освіти і культури в західних областях УРСР, 1939–1989 рр. – 1989. – Ч. 1. – С. 45–46.
218. **Сторінки життя відомих гуманістів** / А. В. Степанюк, І. С. Назарко // Довідник з біоетики : посібник для студ. вищ. пед. навч. закл. біол. спец., учителів біології, вихователів та школярів / А. В. Степанюк, І. С. Назарко. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. – С. 63–80.
219. **Суперечності між природою та її пізнанням в шкільному навчанні** / А. В. Степанюк, Н. А. Лацік // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету. – 2000. – № 3. – С. 21–25.
220. **Сутність та витоки біоетики** / А. В. Степанюк, І. І. Герц // Біоетика : навчально-методичний посібник для студ. та вчителів / А. В. Степанюк, І. І. Герц. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – С. 13–19.
221. **Сутність та структура природничої освіти в університетах США** / Т. Олендр, А. Степанюк // Науковий вісник Чернівецького університету. – Чернівці : Рута, 2011. – Вип. 570, ч. 1 : Педагогіка і психологія. – С. 139–145.
222. **Тваринний світ – відкрита біологічна система** / А. В. Степанюк, І. І. Герц // Біоетика : навчально-методичний посібник для студ. та вчителів / А. В. Степанюк, І. І. Герц. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – С. 20–28.
223. **Теоретичні основи формування майбутнього вчителя як творчої особистості** / І. І. Бабин, А. В. Степанюк // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер. Педагогіка і психологія : збірник статей. – Ялта : Кримський гуманітарний університет, 2000. – С. 277–281.
224. **Філософія і проблема ставлення до тварин** / А. В. Степанюк, І. І. Герц // Біоетика : навчально-методичний посібник для студ. та вчителів / А. В. Степанюк, І. І. Герц. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – С. 53–58.
225. **Фітотерапія (програма)** / А. Степанюк, С. Грушко, Н. Марчишин, В. Грушко // Програми факультативних курсів для шкіл з поглибленим вивченням біології. – Київ : Перун, 1994. – С. 126–132.
226. **Формування дослідницьких умінь майбутніх учителів у процесі вивчення біологічних дисциплін** / А. В. Степанюк, Н. В. Москалюк // Науковий вісник Чернівецького університету. Сер. Педагогіка та психологія. – 2010. – Вип. 529. – С. 119–127.

-
227. **Формування у школярів методу спостереження в процесі вивчення біології в 6 класі як основи їх дослідницької компетентності /** А. Степанюк, В. Саган // Альманах QN (Qvestiones naturales) : збірник наукових праць студентів факультету природничої і фізико-математичної освіти ; голов. ред. Н. В. Хлонь. – Суми : Видавничий дім «Ельдорадо», 2016. – С. 55–58.
228. **Цікавинки звідусіль /** А. В. Степанюк, І. С. Назарко // Довідник з біоетики : посібник для студ. вищ. пед. навч. закл. біол. спец., учителів біології, вихователів та школярів / А. В. Степанюк, І. С. Назарко. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. – С. 96–106.
229. **Цілісне відображення живої природи в змісті шкільного підручника /** Алла Степанюк // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка / редкол.: М. Вашуленко, А. Вихрущ, Л. Вознюк [та ін.]. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 1999. – № 3. – С. 162–166.
230. **Шляхи інтегрування освіти для стабільного розвитку в шкільний курс біології /** А. Степанюк, Т. Степанюк // Надихаємо НА дії. Інформаційний бюлетень. – 2009. – № 3. – С. 11.
231. **Экологическое образование школьников в процессе изучения биологии /** А. В. Степанюк, Б. П. Воляник, Т. И. Гладе // Совершенствование природоохранного образования и воспитания учащихся и студенческой молодежи в свете требований реформы общеобразовательной школы. – Мелитополь, 1988. – С. 19–21.

Виступи на науково-практичних конференціях та семінарах

232. **Агробіологічна лабораторія як важливий компонент освітнього середовища підготовки майбутнього вчителя біології /** А. Степанюк, О. Бучковська, Т. Степанюк // Тернопільські біологічні читання – Ternopol Bioscience – 2017 : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої 20-річчю заснування наукового фахового видання України "Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Сер. Біологія – наукометрична база даних Index Copernicus, 20–22 квітня 2017 р., Тернопіль / редкол.: М. М. Барна, Н. Д. Дробик, В. В. Грубінко [та ін.]. – Тернопіль : Терно-граф, 2017. – С. 401–405.
233. **Біоетика і адаптація /** В. В. Грубінко, А. В. Степанюк // Збірник тез XI Міжнародного конгресу з біоетики. – Київ, 2002. – С. 11–12.
234. **Біоетика як складова підготовки вчителя /** В. В. Грубінко, А. В. Степанюк // Міжнародна науково-практична конференція «Формування особистості студентів, як майбутніх фахівців лікарської справи та інших соціально-орієнтованих установ у контексті біоетики». – Львів, 2003. – С. 156.

-
235. **Біоетична освіта як компонент професійної підготовки фахівців різних напрямів** / А. Степанюк, І. Назарко // Педагогіка здоров'я : збірник наукових праць VII Всеукраїнської наук.-практичної конференції (м. Чернігів, 7–8 квітня 2017 р.). – Чернігів, 2017. – Т. 2. – С. 53–58.
236. **Біоетичне виховання школярів в процесі вивчення біології у 8 класі** / С. В. Піддубняк, А. В. Степанюк // Шлях в науку: перші кроки : матеріали Всеукраїнської конференції (27 травня 2020 р., м. Тернопіль). – Тернопіль : Вектор, 2020. – С. – 216–219.
237. **Біоетичний світогляд як основа конструювання оновленого змісту біологічної освіти в базовій школі** / Д. Б. Шевчук, А. В. Степанюк // Шлях в науку: перші кроки : матеріали Всеукраїнської конференції (27 травня 2020 р., м. Тернопіль). – Тернопіль : Вектор, 2020. – С. 175–178.
238. **Біоетичний світогляд як основа оновлення методологічних підходів підготовки майбутніх учителів природничих наук** / В. Ф. Бак, А. В. Степанюк // Підготовка майбутніх учителів фізики, хімії, біології та природничих наук у контексті вимог Нової української школи : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (14 травня 2020 р., м. Тернопіль). – Тернопіль, 2020. – С. 83–86. – URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/15473>.
239. **Біоетичні знання як компонент професійної підготовки майбутніх учителів біології** / О. Дарбишева, А. Степанюк // Виклики інформаційного суспільства: від біоетики до ноетики : матеріали VII Міжнародного симпозіуму з біоетики, присвяченого пам'яті проф. В. Л. Кулініченка 22–23 жовтня 2015 р. – Київ : Графіка і Дизайн, 2015. – С. 81–81.
240. **Біотичне виховання як складова природничо-наукової підготовки школярів** / А. Степанюк, О. Троцька, О. Шулдик // Формування компетентностей у учнів основної і старшої школи під час вивчення природничо-математичних дисциплін : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції 23–24 квітня. – Херсон, 2010. – С. 19–20.
241. **Варіативні засоби оцінювання навчальних досягнень майбутніх учителів біології** / О. С. Троцька, А. В. Степанюк // Проблеми конструювання та застосування засобів оцінювання успішності студента : матеріали регіонального наук.-практ. семінару, 15–16 травня 2012 р. / за заг. ред. Г. В. Терещука. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – С. 87–90. – Бібліогр. в кінці ст.
242. **Варіативність змісту біологічної освіти школярів як один із засобів формування творчої діяльності вчителів** / А. В. Степанюк // Формування творчої особистості вчителя для оновленої національної школи. – Умань, 1993. – Ч. 2. – С. 127–128.

-
243. **Варіативність змісту дисципліни «Біоетика» у професійній підготовці фахівців різних напрямів** / І. Назарко, А. Степанюк // Тернопільські біологічні читання – Ternopol Bioscience – 2017: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої 20-річчю заснування наукового фахового видання України "Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Сер. Біологія – наукометрична база даних Index Copernicus, 20–22 квітня 2017 р., Тернопіль / редкол.: М. М. Барна, Н. Д. Дробик, В. В. Грубінко [та ін.]. – Тернопіль: Тернограф, 2017. – С. 389–393.
244. **Вдосконалення методичної підготовки майбутнього вчителя біології** / А. В. Степанюк // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції "Проблеми вищої педагогічної освіти у світлі рішень II Всеукраїнського з'їзду працівників освіти". – Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2002. – Ч. 4. – С. 81–83.
245. **Використання дидактичної гри в процесі навчання біології (розділ «Тварини»)** / І. Боронюк, А. Степанюк // Актуальні проблеми природничо-математичної освіти в середній і старшій школі // Збірник матеріалів Всеукраїнської студентської конференції 18–19 квітня 2013 р. – Херсон, 2013. – С. 182–183.
246. **Використання елементів народних знань в процесі вивчення розділу «Рослини»** / А. В. Степанюк, Л. Похила, З. Мартиняк // Тези доповідей звітної наукової конференції ТДПІ ім. В. Гнатюка 1991 р. – Тернопіль, 1993. – С. 69–71.
247. **Використання елементів проблемного навчання в процесі вивчення біології** / Л. Онуфрійчук, А. Степанюк // Хімізація середовища та його загроза довкіллю і здоров'ю: матеріали науково-практичного семінару, м. Тернопіль, 21 квітня 2016 р. – Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2016. – С. 81–82.
248. **Використання інноваційних методів навчання у ЗВО в процесі вивчення дисциплін зоологічного циклу** / Г. В. Бецько, А. В. Степанюк // Шлях в науку: перші кроки: матеріали Всеукраїнської конференції (27 травня 2020 р., м. Тернопіль). – Тернопіль: Вектор, 2020. – С. 190–192.
249. **Використання інноваційних методів навчання у підготовці майбутніх учителів природничих дисциплін: погляд студентства** / Д. І. Лисенко, А. В. Степанюк // Тернопільські біологічні читання – 2019: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конференції, присвяч. 80-річчю від дня народження д. б. н., проф. Явоненка О. Ф. та 75-річчю від дня народження д. б. н., проф. Яковенка Б. В., 4–5 лист. 2019 р., м. Тернопіль / редкол.: В. В. Грубінко, Н. М. Дробик, М. М. Барна [та ін.]. – Тернопіль: Вектор, 2019. – С. 180–183.

-
250. **Використання кейс-технології в процесі вивчення шкільного курсу біології** / В. С. Сердюк, А. В. Степанюк // Шлях в науку: перші кроки : матеріали Всеукраїнської конференції (27 травня 2020 р., м. Тернопіль). – Тернопіль : Вектор, 2020. – С. – 213–215.
251. **Використання комп'ютерних засобів навчання у процесі вивчення шкільного курсу географії** / О. Красновська, О. Варакута, А. Степанюк // Пошук молодих : збірник матеріалів Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «STEM – освіта як напрям модернізації методик навчання природничо-математичних дисциплін у середніх і вищих навчальних закладах», (Херсон, 20–21 квітня 2017 р.). – Херсон, 2017. – Вип. 17. – С. 206–208.
252. **Використання методу моделювання як засобу організації дослідницької діяльності школярів у процесі вивчення довкілля** / А. В. Степанюк // Актуальні проблеми дослідження довкілля : збірник наукових праць VIII Міжнародної наукової конференції, присвяченої 10-річчю створення Гетьманського національного природного парку 24–26 травня, м. Суми. – Суми : Сумський ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2019. – С. 330–332.
253. **Використання прийомів активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів у процесі вивчення дисциплін зоологічного циклу** / Н. О. Волинець, А. В. Степанюк // Шлях в науку: перші кроки : матеріали Всеукраїнської конференції (27 травня 2020 р., м. Тернопіль). – Тернопіль : Вектор, 2020. – С. – 200–203.
254. **Використання прийомів активізації пізнавальної діяльності студентів у процесі вивчення дисциплін ботанічного циклу** / І. С. Дмитришин, А. В. Степанюк // Шлях в науку: перші кроки : матеріали Всеукраїнської конференції (27 травня 2020 р., м. Тернопіль). – Тернопіль : Вектор, 2020. – С. – 192–197.
255. **Використання творчої спадщини В. Вернадського в процесі навчання біології** / В. Б. Чеховська, А. В. Степанюк // Актуальні проблеми природничо-математичної освіти в середній і старшій школі : збірник матеріалів Всеукраїнської студентської конференції 18–19 квітня 2013 р. – Херсон, 2013. – С. 219–220.
256. **Висвітлення народознавчих знань на уроках біології (розділ «Рослини»** / О. Бабій, А. Степанюк // Актуальні проблеми природничо-математичної освіти в середній і старшій школі : збірник матеріалів Всеукраїнської студентської конференції 24–25 квітня 2014 р. – Херсон, 2014. – С. 106–111.

-
257. **Витоки становлення інтегрованого підходу до навчання в Новій українській школі** / А. Степанюк, Т. Степанюк, М. Варенюк // Нова українська школа: теорія і практика реалізації інтегрованого підходу : матеріали Міжнародної наукової конференції, 17–18 травня 2018 р., м. Тернопіль / ТНПУ ім. В. Гнатюка, Інститут педагогіки НАПН України, Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти, Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти, Університет Кардинала Стефана Вишинського, Люблінський католицький університет Іоанна Павла II ; ред. А. В. Степан. – Тернопіль : Вектор, 2018. – С. 17–20. – Бібліогр. в кінці ст.
258. **Вклад науковців кафедри теорії та методики навчання природничих дисциплін у розвиток педагогічної науки** / А. В. Степанюк // Освіта та наука на хіміко-біологічному факультеті Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка : матеріали регіональної науково-практичної конференції. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2010. – С. 75–78.
259. **Внесок С. Г. Навашина у формуванні природничо-наукової картини світу як загальнокультурного феномену** / А. В. Степанюк, Г. Я. Жирська // Матеріали наукових читань, присвячених 120-річчю відкриття подвійного запліднення у покритонасінних рослин професором університету Святого Володимира С. Г. Навашином, 6–7 лютого 2019 р. – Тернопіль, 2019. – С. 80–84.
260. **Внутріпредметна інтеграція як умова формування цілісних знань школярів про живу природу** / А. В. Степанюк // Українознавство та проблеми інтеграції природничих знань в умовах сучасної школи : тези науково-практичної конференції. – Тернопіль, 1993. – С. 96–98.
261. **Вооружение учащихся общими методами научного познания как условия активизации учения школьников** // А. В. Степанюк // Педвуз и проблемы современной общеобразовательной школы : сборник тезисов научно-практической конференции. – Кривой Рог, 1990. – С. 40–42.
262. **Врахування принципу наступності у формуванні компетенцій майбутніх учителів біології в умовах ступеневої освіти** / А. В. Степанюк, Г. Я. Жирська, Н. Й. Міщук // Актуальні проблеми природничо-математичної освіти в середній і вищій школі : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (26–28 червня). – Херсон : Херсонський державний університет, 2014. – С. 112–114.
263. **Врахування принципу наступності у формуванні поняття "подвійне запліднення" в учнів загальноосвітньої школи** / Г. Я. Жирська, А. В. Степанюк // Матеріали наукових читань, присвячених 120-річчю відкриття подвійного запліднення у покритонасінних рослин професором університету святого Володимира С. Г. Навашином Тернопіль, 6–7 лютого 2019 р. / редкол.: М. М. Барна, Л. С. Барна, О. І. Боднар [та ін.]. – Тернопіль : Вектор, 2019. – С. 80–84. – Бібліогр. наприкінці ст.

-
264. **Голицький ботаніко-ентомологічний заказник як освітнє середовище підготовки майбутнього вчителя біології** / А. В. Степанюк, Л. С. Барна, Н. Й. Міщук, Г. Я. Жирська // Дослідження флори і фауни Західного Поділля: матеріали регіональної науково-практичної конференції, присвяч. 10-річчю створення Голицького біостаціонару ТНПУ ім. В. Гнатюка (с. Гутисько Бережанського району Тернопільської обл., 6–7 трав. 2008 р.) / редкол.: В. З. Курант, М. М. Барна, В. І. Кваша [та ін.]. – Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. – С. 41–42.
265. **Готовність майбутніх учителів до реалізації «Закону про освіту»** / В. Грубінко, О. Красновська, А. Степанюк // Збірник матеріалів III Всеукраїнської (з міжнародною участю) науково-методичної конференції «Теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управління закладами освіти» 5 грудня 2017 року: у 3 ч. / Управління освіти, науки та молоді Херсонської облдержадміністрації; редкол.: В. В. Кузьменко, Н. В. Слюсаренко, І. Я. Жорова [та ін.]. – Херсон, 2017. – Ч. 3. – С. 145–147.
266. **Деякі методичні прийоми стимулювання художньо-естетичної діяльності учнів в курсі «Ботаніки»** / Т. І. Гладь, Б. П. Воляник, А. В. Степанюк // Педагогічне стимулювання художньо-естетичної діяльності учнів: тези доповідей науково-практичної конференції. – Тернопіль, 1990. – С. 17–18.
267. **Деякі підходи до організації самостійної роботи студентів в процесі вивчення методики біології** / А. В. Степанюк // Психолого-педагогічні основи активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів: матеріали міжвузівської науково-практичної конференції. – Вінниця, 1992. – Ч. 2. – С. 171–173.
268. **Дидактические условия повышения эффективности преподавания методики биологии** / Б. П. Воляник, А. В. Степанюк // Актуальные вопросы преподавания химии и биологии в свете требований перестройки высшей школы: сборник тезисов Всесоюзной научно-методической конференции. – Ош, 1988. – С. 323–325.
269. **Діалогізм як засіб професійно-методичної підготовки майбутніх учителів біології** / Алла Степанюк, Наталя Міщук, Галина Жирська // Рівність, лідерство, спілкування в європейських прагненнях української молоді: гендерний дискурс: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, Тернопіль, 5–7 жовтня, 2016 р. – Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2016. – С. 118–121. – Бібліогр. в кінці ст. – URL: <http://dSPACE.tnpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7511/1/Stepaniuk%2c%20Mishchuk%2c%20Barna.pdf>.
270. **До проблеми екологічного виховання вчителів** Актуальні проблеми природничо-математичної освіти в середній і старшій школі / Ю. Орел, А. Степанюк // Збірник матеріалів Всеукраїнської студентської конференції 18–19 квітня 2013 р. – Херсон. – 2013. – С. 209–211.

-
271. **До проблеми формування біоетичних знань майбутніх учителів біології** / Т. О. Степанюк, А. В. Степанюк // Концепція сталого розвитку та її реалізація в освіті : матеріали науково-практичної конференції, присвяченої 75-річчю ТНПУ ім. В. Гнатюка та хіміко-біологічного фак., 16–18 квітня 201 р., м. Тернопіль / редкол.: В. В. Грубінко, Н. М. Дробик, М. М. Барна [та ін.]. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2015. – С. 158–160. – Бібліогр. в кінці ст.
272. **До проблеми формування вчителя як творчої особистості** / А. В. Степанюк // Розвиток професійної майстерності педагога : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції м. Тернопіль, 26–27 квітня 2018 року / уклад.: В. Є. Кавецький, А. В. Вихрущ, О. Я. Жизномірська [та ін.]. – Тернопіль : Тайп, 2018. – С. 325–327. – Бібліогр. в кінці ст.
273. **До проблеми формування у школярів умінь роботи з підручником в процесі вивчення біології** / В. Гродська, А. Степанюк // Хімізація середовища та його загроза довкіллю і здоров'ю : матеріали науково-практичного семінару, м. Тернопіль, 21 квітня 2016 р. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2016. – С. 67–68.
274. **До проблеми формування ціннісного компонента професійної компетентності вчителя біології** / А. В. Степанюк // Компетентнісно орієнтований підхід в освіті: сучасні виклики та підходи : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 16 травня 2017 р. – Луцьк, 2017. – С. 11–16.
275. **Довгострокові індивідуальні завдання як засіб вдосконалення підготовки вчителя до трудової діяльності** / Б. П. Воляник, А. В. Степанюк // Розвиток педагогічної освіти в західних областях України : тези доповідей науково-практичної конференції / редкол.: А. В. Вихрущ, Р. Т. Гром'як, Ю. В. Іващенко [та ін.]. – Тернопіль, 1990. – Ч. 2. – С. 17–18.
276. **Додаткова інформація як засіб підготовки учителів до формування гуманності школярів** / В. Ф. Бак, А. В. Степанюк // Тернопільські біологічні читання – Ternopil Bioscience – 2020 : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (22–23 травня 2020 р., м. Тернопіль). – Тернопіль : Вектор, 2020. – С. 210–212. – Режим доступу: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/16053>.
277. **Екологізація змісту біологічної освіти в умовах профільного навчання** [Електронний ресурс] / А. В. Степанюк О. С. Троцька // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції „Організація і впровадження профільної освіти в класах природничо-математичного напрямку навчання”, 22–25 лютого 2010 р. – URL: <http://www.ndcsoippo.at.ua/forum/10-2-1>.

-
278. **Енергоефективна школа: досвід становлення та перспективи** / О. Красновська, А. Степанюк // Збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Філософія, теорія та практика випереджаючої освіти для сталого розвитку». – Дніпропетровськ : КВНЗ «Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», 2017. – С. 130–132.
279. **Закони живої природи – концептуальна основа біоетики** / В. В. Грубінко, А. В. Степанюк // Штучні репродуктивні технології та майбутнє України : матеріали Міжнародного наукового симпозиуму з біоетики. – Київ, 2003. – С. 48–52.
280. **Засоби організації партнерської взаємодії вчителя та учнів у процесі вивчення біології** / М. М. Гарбуз, А. В. Степанюк // Шлях в науку: перші кроки : матеріали Всеукраїнської конференції (27 травня 2020 р., м. Тернопіль). – Тернопіль : Вектор, 2020. – С. 185–188.
281. **Засоби проєктування індивідуальної траєкторії навчання майбутніх учителів природничих наук** / І. І. Карташова, А. В. Степанюк // Тернопільські біологічні читання – Ternopil Bioscience – 2020 : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (22–23 травня 2020 р., м. Тернопіль). – Тернопіль : Вектор, 2020. – С. 206–209. – Режим доступу: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/16052>
282. **Застосування змішаного навчання у процесі професійно-методичної підготовки майбутніх учителів біології** / Г. Я. Жирська, Н. Й. Міщук, А. В. Степанюк // Актуальні проблеми неперервної освіти в інформаційному суспільстві : збірник матеріалів конференції / за заг. ред. проф.: В. П. Сергієнка, В. М. Слабка. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2020. – С. 124–127.
283. **Зміна концептуальних підходів до підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін** / А. В. Степанюк // Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності : збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції : у 2 ч. (м. Тернопіль, 11–12 квітня 2019 р.). – Тернопіль : Тайп, 2019. – Ч. 2. – С. 222–224.
284. **Зміст та форми позааудиторної самостійної роботи студентів з методики біології** / А. В. Степанюк, Т. І. Гладько // Зміст, форми і методи самостійної роботи студентів : тези обласної науково-практичної конференції викладачів / [відп. ред.: Ю. В. Іващенко, А. М. Ломакович]. – Тернопіль : ТДП ім. Я. Галана, 1990. – С. 364–365.
285. **Інноваційні методи вивчення біології в 6 класі** / Ю. Р. Банах, А. В. Степанюк // Шлях в науку: перші кроки : матеріали Всеукраїнської конференції (27 травня 2020 р., м. Тернопіль). – Тернопіль : Вектор, 2020. – С. 182–185.

-
286. **Інноваційні підходи до вивчення у педагогічних ЗВО дисциплін ботанічного циклу** / О. І. Дудич, А. В. Степанюк // Шлях в науку: перші кроки: матеріали Всеукраїнської конференції (27 травня 2020 р., м. Тернопіль). – Тернопіль: Вектор, 2020. – С. – 197–200.
287. **Інноваційні підходи до формування змісту природничої освіти школярів** / В. В. Грубінко, М. О. Колесник, А. В. Степанюк // Освіта ХХІ століття: теорія, практика, перспективи: матеріали Першої міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Київ, 18 квітня 2019 р. – Київ: Фенікс, 2019. – С. 37–40.
288. **Інтеграційно-системний підхід як основа проєктування підготовки магістрів спеціальності Середня освіта (Природничі науки)** / Т. О. Степанюк, А. В. Степанюк // Підготовка майбутніх учителів фізики, хімії, біології та природничих наук у контексті вимог Нової української школи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (14 травня 2020 р., м. Тернопіль). – Тернопіль, 2020. – С. 210–214. – Режим доступу: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/15551>.
289. **Інтегрований підхід до підготовки вчителів природничих предметів як вимога сьогодення** / А. Степанюк, Н. Міщук, Н. Дробик // Нова українська школа: теорія і практика реалізації інтегрованого підходу: матеріали Міжнародної наукової конференції 17–18 травня 2018 р. м. Тернопіль. – Тернопіль: Вектор, 2018. – С. 195–197.
290. **Інтегрований підхід як засіб формування природничо-наукової картини світу старшокласників** / Т. В. Бобецька, Л. А. Вавринів, А. В. Степанюк // Шлях в науку: перші кроки: матеріали Всеукраїнської конференції (27 травня 2020 р., м. Тернопіль). – Тернопіль: Вектор, 2020. – С. 178–182.
291. **К вопросу о воспитании школьников на идеях миролюбивой политики КПСС** / В. И. Барко, А. В. Степанюк // Воспитание молодежи на идеях миролюбивой политики КПСС // Сборник тезисов Всесоюзной научно-методической конференции. – Ровно, 1989. – С. 89–90.
292. **К вопросу о совершенствовании содержания биологического образования в средней школе** / А. В. Степанюк // Совершенствование методической подготовки учителей биологии в условиях рестройки педагогического образования. – Челябинск, 1989. – С. 31–33.
293. **Компетентнісний підхід до підготовки майбутнього вчителя біології** / А. В. Степанюк, Г. В. Ягенська // Професійні компетенції та компетентності вчителя: матеріали регіонального науково-практичного семінару, 28–29 листоп. 2006 р. – Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. – С. 147–152.
294. **Конструювання змісту інтегрованого курсу природознавства** / А. В. Степанюк // Українознавство та проблеми інтеграції природничих знань в умовах сучасної школи: тези науково-практичної конференції. – Тернопіль, 1993. – С. 98–100.

-
295. **Контекстне навчання як засіб підвищення якості професійної підготовки вчителів біології** / А. В. Степанюк // Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції 2 березня 2018 р. – Кременчук : Методичний кабінет, 2018. – С. 111–114.
296. **Концептуальні засади формування етичного ставлення школярів до тварин** / І. І. Герц, А. В. Степанюк // Збірник тез I Національного Конгресу з біоетики. – Київ, 2001. – С. 133.
297. **Концептуальные основы конструирования инновационного учебника биологии** / А. В. Степанюк, Н. Й. Міщук // Проблемы современного школьного учебника биологии в соответствии с ФГОС ООО : материалы Всероссийского научно-практического семинара с международным участием 20–21 марта 2014 г. – Новосибирск, 2014. – С. 83–87.
298. **Концепція біоцентризму як методологічна основа біоетики** / А. В. Степанюк, В. В. Грубінко // Збірник тез I Національного Конгресу з біоетики. – Київ, 2001. – С. 77–78.
299. **Медіаграмотність у структурі професійно-методичної компетентності вчителя біології** / Міщук Наталія, Жирська Галина, Степанюк Алла // Збірник статей VIII Міжнародної науково-методичної конференції «Критичне мислення в епоху токсичного контенту». – Київ : Центр Вільної Преси ; Академія української преси, 2020. – С. 186–191.
300. **Методика формування поняття «рослинний організм» в учнів основної школи з використанням ІК технологій навчання** / А. В. Рудюк, А. В. Степанюк // Пошук молодих : збірник матеріалів Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «STEM–освіта як напрям модернізації методик навчання природничо-математичних дисциплін у середніх і вищих навчальних закладах», (Херсон, 20–21 квітня 2017 р.). – Херсон, 2017. – С. 209–211.
301. **Методична компетентність учителя як складова його професійної культури** / А. В. Степанюк // Формування професійної культури вчителя в контексті інтеграції України в європейський освітній простір : матеріали Регіонального науково-практичного семінару, 22–23 трав. 2007 р. / за ред. Г. В. Терещука. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2007. – С. 13–16.
302. **Методологічні основи інтеграції знань школярів про живу природу** / А. В. Степанюк // Інтеграція елементів змісту освіти : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Полтава, 1994. – С. 27–28.
303. **Можливості шкільного курсу «Біологія» в розкритті національного компоненту змісту освіти** / Л. С. Похила, Б. П. Воляник, В. М. Черняк, А. В. Степанюк // Учитель національної школи : збірник тез науково-практичної конференції. – Тернопіль : ТДП ім. В. Гнатюка, 1991. – Ч. 2. – С. 182–184.

-
304. **Некоторые условия повышения качества подготовки учителей биологии / А. В. Степанюк // Дидактические проблемы подготовки учительских кадров : тезисы научно-практической конференции, 27–28 сентября 1988 г. / под ред.: Ю. В. Иващенко, А. Н. Ломакович. – Тернополь : ТДПИ. им. Я. Галана, 1988. – С. 128–130.**
305. **Нові підходи до конструювання змісту навчання зоології у вищих педагогічних закладах освіти // Л. О. Шевчик, А. В. Степанюк // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Динаміка наукових досліджень». – Дніпропетровськ ; Дніпродзержинськ ; Черкаси, 2002. – Т. 8 : Педагогіка. Наука і освіта. – С. 46–47.**
306. **Організація альтернативної освіти з біології учнів загальноосвітньої школи / М. І. Гбур, А. В. Степанюк // Пошук молодих : збірник матеріалів Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «STEM-освіта як напрям модернізації методик навчання природничо-математичних дисциплін у середніх і вищих навчальних закладах», (Херсон, 20–21 квітня 2017 р.). – 2017. – С. 199–201.**
307. **Организация партнерского сотрудничества в системе «Педвуз – Школа» в условиях реформирования образования в Украине // Г. Я. Жирская, Н. И. Мищук, Н. М. Дробык, А. В. Степанюк // Проблемы и новые ориентиры интеграции педагогического вуза и школы в совершенствовании качества образования : материалы Международной научно-практической конференции «Алтынсаринские чтения», Костанай, Казахстан. – [Б. м.] : [б. в.], 2020. – С. 510–414.**
308. **Організація паритетної суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників освітнього процесу як чинник запобігання насиллю над дітьми / А. В. Степанюк // Дитинство без насилля: суспільство, школа і сім'я на захисті прав дітей : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, 29–30 квітня 2014 р. / ТНПУ ім. В. Гнатюка ; [за заг. ред. О. Кікінежді]. – Тернопіль : [Стереарт], 2014. – С. 733–734.**
309. **Основні напрямки вдосконалення методичної підготовки майбутнього вчителя біології / Л. С. Барна, А. В. Степанюк // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми, методи й наукові технології сучасної біологічної науки та методики її викладання». – Глухів : ГНПУ ім. О. Довженка, 2012. – С. 23–26.**
310. **Особливості вивчення дисципліни «Методика навчання біології» в контексті освіти для сталого розвитку» / Г. Жирська, Н. Міщук, А. Степанюк // Теоретичні та прикладні аспекти розвитку біологічних наук : матеріали ІІІ Всеукраїнської конференції з міжнародною участю, 25 листопада 2015 р. – Рівне : О. Зень, 2015. – С. 325–331.**

-
311. **Особливості підготовки вчителів у контексті освіти для сталого розвитку** / С. А. Кривий, А. В. Степанюк // STEM-освіта як напрям модернізації методик навчання природничо-математичних дисциплін у середніх і вищих навчальних закладах : збірник матеріалів Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції 18–19 квітня 2019 р. – Херсон, 2019. – С. 10–12.
312. **Особливості тестового контролю навчальних досягнень студентів з курсу "Методика навчання біології"** / А. В. Степанюк, Г. Я. Жирська, Л. С. Барна, Н. Й. Міщук // Проблеми конструювання та застосування засобів оцінювання успішності студента : матеріали регіонального науково-практичного семінару, 15–16 травня 2012 р. / за заг. ред. Г. В. Терещука. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – С. 49–54.
313. **Оцінювання результатів педагогічної практики студентів з природничих дисциплін** / А. В. Степанюк // Тести в системі моніторингу якості освіти : матеріали регіонального науково-практичного семінару, 2–3 черв. 2009 р. / за заг. ред. Г. В. Терещука. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2009. – С. 91–96.
314. **Паритетна взаємодія учасників освітнього процесу як умова створення недискримінаційного егалітарно-освітнього середовища** // Сучасні стратегії гендерної освіти в умовах євроінтеграції : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, 10–11 вересня 2020 р. / ТНПУ ім. В. Гнатюка ; за заг. ред.: В. П. Кравця, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2020. – С. 258–260. – URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/16221>.
315. **Педагогические условия воспитания милосердного отношения медицинской сестры к пациенту (база РИНЦ)** / М. Данюк, А. Степанюк // Педагогика, психология и образование: от теории к практике : сборник научных трудов по итогам международной научно-практической конференции (10 августа 2015 г.). – Ростов-на-Дону, 2015. – С. 25–27.
316. **Педагогічні умови ознайомлення школярів із здоров'язміцнювальними технологіями в процесі вивчення біології у 8 класі** / Т. Степанюк, А. Степанюк // Хімізація середовища та його загроза довкіллю і здоров'ю : матеріали науково-практичного семінару, м. Тернопіль, 21 квітня 2016 р. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2016. – С. 85–86.
317. **Підготовка багатопрофільного вчителя як вимога Нової української школи** / А. В. Степанюк // Підготовка майбутніх учителів фізики, хімії, біології та природничих наук у контексті вимог Нової української школи : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 20–21 травня 2019 р., м. Тернопіль. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019. – С. 191–194.

-
318. **Підготовка вчителів до формування світогляду школярів на засадах сталого розвитку** / Г. Жирська, О. Зарічна, А. Степанюк // *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Природнича освіта і наука для сталого розвитку України» (1–3 жовтня 2014 р. м. Глухів).* – Суми : Ярославна, 2014. – С. 245–247.
319. **Підготовка вчителя біології: компетентнісний підхід** / Л. С. Барна, М. М. Барна, А. В. Степанюк // *Професійні компетенції та компетентності вчителя: матеріали регіонального науково-практичного семінару, 28–29 листоп. 2006 р.* – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. – С. 145–146.
320. **Підготовка майбутніх учителів біології до організації дослідницької діяльності учнів в умовах біостаціонару** / О. Є. Дарбишева, А. В. Степанюк // *Дослідження флори і фауни Західного Поділля: матеріали II Регіональної науково-практичної конференції, присвяченої 15-річчю створення Голицького біостаціонару ТНПУ ім. В. Гнатюка. (24–25 травня 2013 р.)* / редкол.: В. З. Курант, М. М. Барна, В. І. Кваша [та ін.]. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2013. – С. 92–93.
321. **Підготовка майбутніх учителів біології до формування моральних цінностей школярів** / А. В. Степанюк // *Психолого-педагогічні засади діяльності фахівця: історія, теорія, практика: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 18–19 вересня 2014 р., м. Херсон* / [за ред.: В. В. Кузьменка, Н. В. Слюсаренко]. – Херсон : Херсонська академія неперервної освіти, 2014. – С. 201–204. – Бібліогр. в кінці ст.
322. **Підготовка студентів до стимулювання художньо-естетичної діяльності учнів в процесі вивчення біологічних дисциплін** / Б. П. Воляник, В. М. Черняк, А. В. Степанюк // *Педагогічне стимулювання художньо-естетичної діяльності учнів: тези доповідей науково-практичної конференції.* – Тернопіль, 1990. – С. 85–86.
323. **Показники якості американської вищої освіти в реаліях України** / Т. М. Олендр, А. В. Степанюк // *Шляхи удосконалення навчального процесу в контексті інноваційних змін у системі вищої освіти: матеріали регіонального науково-практичного семінару, 25–26 трав. 2011 р.* / [за заг. ред. Г. В. Терещука]. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2011. – С. 205–210. – Бібліогр. в кінці ст.
324. **Політика панської Польщі щодо змісту освіти та виховання дітей трудящих Західної України** / В. І. Богайчук, А. В. Степанюк // *Розвиток педагогічної освіти в західних областях України: тези доповідей науково-практичної конференції* / редкол.: А. В. Вихрущ, Р. Т. Гром'як, Ю. В. Іващенко [та ін.]. – Тернопіль, 1990. – Ч. 1. – С. 34–35.
325. **Природовідповідна організація навчально-виховного процесу в університетах України** / А. В. Степанюк // *Підготовка фахівців освітньої галузі за інноваційними технологіями: проблеми й перспективи: матеріали Регіонального науково-практичного семінару, 28–29 квіт. 2010 р.* / за заг. ред. Г. В. Терещука. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2010. – С. 15–21.

-
326. **Проблеми методичної підготовки майбутніх учителів природничих наук в умовах кредитно-трансферної системи навчання** / О. Пащак, А. Степанюк // Подільські читання. Екологія, охорона довкілля, збереження біотичного та ландшафтного різноманіття : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції 10–12 жовтня 2019 р. – Хмельницький, 2019. – С. 253–254.
327. **Проблеми підготовки майбутніх учителів природничих наук у закладах вищої освіти** / Н. Дробик, Н. Міщук, Г. Жирська, А. Степанюк // Проблеми підготовки вчителів природничих наук на засадах інтеграції : Всеукраїнський науково-методичний семінар, 13 листопада 2020 р. – Умань, 2020. – С. 74–78.
328. **Проблемне навчання як засіб активізації пізнавальної діяльності школярів** / О. Кантицька, А. Степанюк // Хімізація середовища та його загроза довкіллю і здоров'ю : матеріали науково-практичного семінару, м. Тернопіль, 21 квітня 2016 р. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2016. – С. 72–74.
329. **Проектування інтегрованих завдань як стратегічної складової компетентнісної освіти** / Т. О. Степанюк, Н. Макара, А. В. Степанюк // Підготовка майбутніх учителів фізики, хімії, біології та природничих наук у контексті вимог Нової української школи : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 20–21 травня 2019 р., м. Тернопіль. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019. – С. 201–203.
330. **Проектування освітнього середовища з методики викладання біології** / Н. Й. Міщук, А. В. Степанюк // Сучасні проблеми методичної та педагогічної підготовки вчителів природничих дисциплін : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Київ, 2003. – С. 60–63.
331. **Професійно-методична підготовка студентів-біологів у педагогічному закладі вищої освіти** / Т. Логвіна-Бик, Н. Бик, А. Степанюк // Тернопільські біологічні читання – Ternopol Bioscience – 2017 : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої 20-річчю заснування наукового фахового видання України "Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Сер. Біологія – наукометрична база даних Index Copernicus, 20–22 квітня 2017 р., Тернопіль / редкол.: М. М. Барна, Н. Д. Дробик, В. В. Грубінко [та ін.]. – Тернопіль : Тернограф, 2017. – С. 381–385.
332. **Пути повышения качества подготовки учителей биологии** / А. В. Степанюк // Дидактические проблемы подготовки учительских кадров : тезисы научно-практической конференции, 27–28 сентября 1988 г. / под ред.: Ю. В. Иващенко, А. Н. Ломакович. – Тернополь : ТДПИ. им. Я. Галана, 1988. – С. 128–130.

-
333. **Реалізація принципу наступності в освітній галузі «Природознавство» початкової та основної школи** / Т. Гладюк, Г. Жирська, А. Степанюк // Підготовка майбутніх учителів до реалізації державного стандарту початкової загальної освіти : матеріали Регіонального науково-практичного семінару 29–30 квітня, 2013 р / [за заг. ред. В. М. Чайки]. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2013. – С. 94–96.
334. **Розвиток дослідницьких умінь студентів як складова професійної підготовки майбутніх учителів** / А. В. Степанюк, Л. С. Барна // Шляхи модернізації вищої освіти в контексті євроінтеграції : матеріали регіон. наук.-практ. семінару, 20–21 трав. 2008 р. / за заг. ред. Г. В. Терещука. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. – С. 60–62.
335. **Розвиток творчих здібностей школярів у контексті ідей Нової української школи** / О. Я. Вовк, А. В. Степанюк // STEM-освіта як напрям модернізації методик навчання природничо-математичних дисциплін у середніх і вищих навчальних закладах : збірник матеріалів Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції 18–19 квітня 2019 р. – Херсон, 2019. – С. 7–8.
336. **Система формування дослідницьких умінь майбутніх учителів природничих дисциплін** / В. В. Грубінко, А. В. Степанюк // Розвиток інтелектуальних умінь і творчих здібностей учнів та студентів у процесі навчання дисциплін природничо-математичного циклу «ІТМ клас – 2015» : в 3 ч. : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції 3–4 грудня 2015 р. – Суми : ВВП «Мрія», 2015. – Ч. 2. – С. 31–33.
337. **Співпраця закладів загальної середньої та вищої педагогічної освіти: нові реалі** / Г. Я. Жирська, А. В. Степанюк // Партнерство взаємодії як фактор підвищення якості освіти : матеріали Міжнародного науково-практичного семінару (м. Тернопіль, 18 лютого 2020 р.). – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2020. – С. 48–51. – URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/16128><http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/16128>.
338. **Становлення і розвиток народної освіти в Тернопільській області в період 1939–1941 рр.** / В. І. Богайчук, А. В. Степанюк // Розвиток освіти і культури в західних областях УРСР, 1939–1989 рр. : тези доповідей науково-практичної конференції / редкол.: А. В. Вихрущ, А. В. Гром'як, Р. Т. Іващенко [та ін.]. – Тернопіль, 1989. – Ч. 1. – С. 45–46.
339. **Сучасний урок з вивчення природничих наук в умовах становлення Нової української школи** / М. В. Висоцька, А. В. Степанюк // Шлях в науку: перші кроки : матеріали Всеукраїнської конференції (27 травня 2020 р., м. Тернопіль). – Тернопіль : Вектор, 2020. – С. 205–209.
340. **Теоретичні основи формування ноосферного типу світогляду** / Т. Черній, А. В. Степанюк // Тези Всеукраїнської науково-практичної конференції “Науково-педагогічна спадщина академіка В. І. Вернадського як планетарне явище. – Полтава, 2001. – С. 97–99.

-
341. **Утвердження біоетики як умова виживання цивілізації** / В. В. Грубінко, А. В. Степанюк // Збірник тез XI Міжнародного конгресу з біоетики. – Київ, 2002. – С. 68–69.
342. **Форми забезпечення фахового зростання учителів природничих предметів в системі неперервної професійної освіти** / А. В. Степанюк // Психолого-педагогічний супровід фахового зростання особистості в системі неперервної професійної освіти : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 26–27 листопада 2020 р. – Бердянськ : Бердянський державний педагогічний університет, 2020. – С. 204–207.
343. **Форми організації дослідницької діяльності школярів в позакласній роботі з біології** / Ю. Глухманюк, А. Степанюк // Пошук молодих : матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Формування компетентностей учнів і студентів засобами природничо-математичних дисциплін», (Херсон, 19–20 квітня) / уклад.: В. Д. Шарко, І. В. Коробова. – Херсон : ПП Вишемирський В. С., 2012. – Вип. 11. – С. 196–197.
344. **Формування морально-етичної культури вчителя в процесі розв'язування педагогічних задач** / Н. А. Червякова, А. В. Степанюк // Формування морально-професійної культури вчителя : збірник тез науково-практичної конференції. – Тернопіль, 1991. – С. 45–47.
345. **Формування наукового світогляду в учнів основної школи в процесі вивчення біології** / М. С. Степанчук, А. В. Степанюк // Актуальні проблеми природничо-математичної освіти в середній і старшій школі : збірник матеріалів Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції 24–25 квітня 2014 р. – Херсон, 2014. – С. 137–139.
346. **Формування природовідповідної моделі поведінки майбутніх учителів біології в контексті біоетичних парадигм** / А. В. Степанюк // Педагогіка здоров'я : збірник наукових праць ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Чернігів, 27–28 квітня 2019 р.). – Чернігів, 2019. – Т. 2. – С. 124–128.
347. **Формування рефлексивної компетентності школярів у процесі вивчення навчального предмета «Природничі науки»** / І. С. Ямна, Л. А. Вавринів, А. В. Степанюк // Шлях в науку: перші кроки : матеріали Всеукраїнської конференції (27 травня 2020 р., м. Тернопіль). – Тернопіль : Вектор, 2020. – С. – 209–212.
348. **Формування у школярів уміння спостерігати в процесі літньої навчальної практики з біології** / В. Саган, А. Степанюк // Актуальні проблеми природничо-математичної освіти в середній і старшій школі : збірник матеріалів Всеукраїнської студентської конференції 24–25 квітня 2014 р. – Херсон, 2014. – С. 132–134.
349. **Фундаменталізація змісту біологічної освіти школярів** / А. В. Степанюк // Педагогічний альманах. – 2010. – Вип. 5. – С. 58–63.

-
350. **Цивілізаційний перехід і гуманістическіє цінності: розмишлення** / В. Ф. Бак, А. В. Степанюк // Підготовка майбутніх учителів фізики, хімії, біології та природничих наук у контексті вимог Нової української школи : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (14 травня 2020 р., м. Тернопіль). – Тернопіль, 2020. – С. 265–269.
351. **Цілісність знань школярів як дидактична категорія** / А. В. Степанюк // Матеріали звітної наукової конференції викладачів і студентів природничого факультету Тернопільського державного педагогічного інституту. – Тернопіль : ТДПІ ім. В. Гнатюка, 1993. – С. 33.
352. **Шкільний підручник з біології як засіб організації самостійної роботи школярів** / М. Данюк, А. Степанюк // Пошук молодих : матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Формування компетентностей учнів і студентів засобами природничо-математичних дисциплін», (Херсон, 19–20 квітня) / уклад.: В. Д. Шарко, І. В. Коробова. – Херсон : ПП Вишемирський В. С., 2012. – Вип. 11. – С. 197–199.
353. **Шлях в науку: перші кроки. Володимир Вернадський** / О. В. Мотрук, А. В. Степанюк // Тернопільські біологічні читання – Ternopil Bioscience – 2020 : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (22–23 травня 2020 р., м. Тернопіль). – Тернопіль : Вектор, 2020. – С. 195–198. – Режим доступу: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/16049>
354. **Шляхи використання творчої спадщини В. Вернадського в процесі вивчення біології** / Т. О. Степанюк, А. В. Степанюк // Вчення В. І. Вернадського про біосферу у нову епоху: назустріч глобальним змінам : матеріали науково-практичного семінару, присвяченого 150-річчю від дня народження академіка В. І. Вернадського. – Тернопіль, 2013. – С. 52–53.
355. **Шляхи включення знань народної педагогіки в зміст біологічної освіти** / А. В. Степанюк // Учитель національної школи : збірник тез науково-практичної конференції / [відп. ред. А. В. Вихрущ. – Тернопіль ТДПІ ім. В. Гнатюка, 1991. – Ч. 2. – С. 179–180.
356. **Шляхи включення знань народної педагогіки в зміст біологічної освіти** / А. В. Степанюк // Учитель національної школи : тези наук.-практ. конф. / [відп. ред. А. В. Вихрущ]. – Тернопіль : ТДПІ ім. В. Гнатюка, 1991. – Ч. 2. – С. 179–180.

Наукова школа А. В. Степанюк

Науковий керівник дисертацій

357. **Бак В. Ф. Формування біоетичних знань старшокласників у процесі профільного навчання біології**: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 – теорія і методика навчання (біологія) / Бак Вікторія Федорівна ; наук. кер. А. В. Степанюк ; Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2015. – 19 с. – Бібліогр.: с. 15–16.
358. **Бак В. Ф. Формування біоетичних знань старшокласників у процесі профільного навчання біології**: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 – теорія і методика навчання (біологія) / Бак Вікторія Федорівна ; наук. кер. А. В. Степанюк ; Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2014. – 288 с. – Бібліогр.: с. 196–230.

У дисертації здійснено теоретичний аналіз проблеми формування біоетичних знань старшокласників у процесі профільного навчання біології та обґрунтовано нове її вирішення. Запропоновано авторське визначення поняття «біоетичні знання школярів», розроблено його структуру та зміст. Визначені функції біоетичних знань у навчально-виховному процесі з біології.

Обґрунтовані педагогічні умови формування біоетичних знань старшокласників у процесі профільного навчання біології, які взаємопов'язані та взаємообумовлені цільовими, змістовими і процесуальними характеристиками процесу навчання. Як основний механізм впливу на формування біоетичних знань школярів обрано авторську методичну систему, яка забезпечує реалізацію виявлених педагогічних умов, і включає ціннісно-цільовий, інформаційно-знаннєвий, діяльнісно-комунікативний, діагностично-рефлексивний блоки. Розкрито специфічні методи формування біоетичних знань старшокласників та форми організації відповідної діяльності. Обґрунтовано діагностичний інструментарій перевірки ефективності застосування методичної системи.

359. **Данюк М. І. Формування професійно значущих якостей майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи в процесі фахової підготовки**: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Данюк Марія Іллівна ; Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2016. – 19 с. – Режим доступу: <http://dspace.tnpu.edu.ua/jsru/handle/123456789/6584>.
360. **Данюк М. І. Формування професійно значущих якостей майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи в процесі фахової підготовки**: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Данюк Марія Іллівна ; Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2016. – 216 с. – [+ Електронний варіант]. – Бібліогр.: с. 186–216.

У дисертації подано теоретичне узагальнення і нове вирішення проблеми формування милосердя як інтегральної професійно значущої якості молодших медичних сестер, що полягає в біоетичній спрямованості професійної освіти. Запропоновано авторське визначення структури милосердя як інтегральної професійно значущої якості, яка базується на доброті (любові). Обґрунтовані педагогічні умови формування милосердя у майбутніх молодших

спеціалістів сестринської справи, які взаємопов'язані та взаємообумовлені цільовими, змістовими і процесуальними характеристиками навчально-виховного процесу. Як основний механізм впливу на розвиток милосердя обрано авторську модель формування милосердя як інтегральної професійно значущої якості медичної сестри, яка забезпечує реалізацію виявлених педагогічних умов, й охоплює результативно-цільовий, ціннісно-змістовий, діяльнісно-комунікативний та діагностично-рефлексійний блоки.

361. **Колесник М. О. Теоретико-методологічні засади формування наукової картини світу у майбутніх учителів природничих спеціальностей** : автореф. дис. на здобуття наук. ступення д-ра педагогічних наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Колесник Марина Олександрівна ; Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2020. – 20 с.

362. **Колесник М. О. Теоретико-методологічні засади формування наукової картини світу у майбутніх учителів природничих спеціальностей** : дис. на здобуття наук. ступення д-ра педагогічних наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Колесник Марина Олександрівна ; Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2020. – 574 с.

У дисертації представлено нове вирішення актуальності проблеми формування наукової картини світу у майбутніх учителів природничих спеціальностей на основі причинно-системного підходу та запропоновано технологію її формування за універсальним алгоритмом дії всезагальних законів природи. Прогностичність запропонованої структурно-функціональної моделі формування природничо-наукової картини світу на основі універсальї світобудови вказує на широкі перспективи її впровадження в різних сферах як освітньої, так і суспільної діяльності та формують її переваги: орієнтир на майбутнє, тобто призначення людини; світоглядний аспект, що враховує причинність явищ; узгодження природоорієнтованих ієрархічних і синергетичних зв'язків в освітніх системах; залучення майбутніх учителів до циклу неперервного професійного самовдосконалення; системна організація освітнього процесу. Проведене дослідження не претендує на розв'язання всіх питань, пов'язаних із теорією та практикою формування наукової картини світу у майбутніх учителів природничих спеціальностей. Перспективи подальших наукових пошуків убачаємо в дослідженні кореляційних зв'язків між рівнем сформованості цілісної ПНКС у вчителів та учнів.

363. **Москалюк Н. В. Формування дослідницьких умінь майбутніх учителів природничого профілю в процесі вивчення біологічних дисциплін** : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.0 – теорія і методика професійної освіти / Москалюк Наталія Володимирівна ; Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2013. – 19 с.

364. **Москалюк Н. В. Формування дослідницьких умінь майбутніх учителів природничого профілю в процесі вивчення біологічних дисциплін** : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Москалюк Наталія Володимирівна ; Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2013. – 286 с. – Бібліогр.: с. 188–210.

У дисертації визначено структуру та види дослідницьких умінь, якими повинні володіти майбутні учителі природничих дисциплін. Обґрунтовано педагогічні умови формування дослідницьких умінь майбутніх учителів в процесі вивчення біологічних дисциплін та методика їх реалізації. Сконструйовано комплекс методологічних знань і систему завдань, які доцільно включати до змісту фахової підготовки майбутніх учителів. Запропоновано програми навчальних дисциплін "Методологія біологічних досліджень" та "Основи наукових досліджень". Конкретизовано критерії відбору методологічних знань, принципи й етапи формування у студентів знань про методи наукового пізнання, рівні сформованості дослідницьких умінь. Експериментально доведена ефективність педагогічних умов формування дослідницьких умінь майбутніх учителів (бакалаврів) у процесі вивчення дисциплін біологічного циклу.

365. **Назарко І. С. Етичне виховання учнів основної школи в процесі вивчення живої природи** : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.07 – теорія і методика виховання / Назарко Ірина Степанівна ; Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2008. – 20 с.

366. **Назарко І. С. Етичне виховання учнів основної школи в процесі вивчення живої природи** : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 – теорія і методика виховання / Назарко Ірина Степанівна ; Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка. ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2008. – 264 с. – Бібліогр.: с. 243–264.

У дисертації вперше розроблено: систему біоетичного виховання учнів основної школи на засадах біоцентризму, системології, синергетики, екопсихології; педагогічні умови біоетичного виховання (суб'єктифікація об'єктів живої природи, аксіологізація форм життя, поєднання раціонального та емоційного пізнання, а також положень сучасної природничонаукової картини світу з етнокультурою); етапи виховної діяльності (пропедевтично-акумуляційний, мотиваційно-цільовий, інформаційно-процесуальний, рефлексивно-результативний); критерії (пізнавально-аналітичний, ціннісно-мотиваційний, діяльнісний), показники та рівні (низький, середній, достатній, високий) біоетичної вихованості; механізм формування біоетичної вихованості (комунікація емоції мотиви знання ставлення якості поведінка); методи, форми та засоби біоетичного виховання через суб'єктифікацію об'єктів живої природи; рівні ставлення до об'єктів живої природи (комунікативне емоційне відповідальне ціннісне); провідні якості біоетично вихованої особистості (гуманність, доброта, відповідальність, співчуття, милосердя, співпереживання).

367. **Олендр Т. М. Моніторинг якості природничо-наукової освіти в університетах США** : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки / Олендр Тетяна Михайлівна ; Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2011. – 22 с.

368. **Олендр Т. М. Моніторинг якості природничо-наукової освіти в університетах США** : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки / Олендр Тетяна Михайлівна ; Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2011. – 282 с. – Бібліогр.: с. 253–282.

У дисертації обґрунтовано основні етапи розвитку моніторингу якості вищої освіти США; визначено структуру моніторингу її якості; виявлено особливості його проведення в

процесі природничо-наукової підготовки фахівців в американських університетах; виокремлено критерії та показники її якості за чотирма складовими (якість навчальних досягнень суб'єкта освітнього процесу, якість об'єкта надання освітніх послуг, якість процесу надання освітніх послуг, якість результату діяльності освітньої системи); з'ясовано сутність, етапи, напрями, види, рівні, основні методи та форми організації моніторингу. Виокремлено прогресивні ідеї американського досвіду з проведення моніторингу якості природничо-наукової освіти, що можуть бути рекомендовані при реформуванні вищої освіти України.

369. **Петрова Н. М. Формування інтелектуальної культури майбутніх учителів природничих дисциплін у процесі професійної підготовки :** автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Петрова Наталія Миколаївна ; Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2010. – 21 с.
370. **Петрова Н. М. Формування інтелектуальної культури майбутніх учителів природничих дисциплін у процесі професійної підготовки :** дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Петрова Наталія Миколаївна ; Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка ; наук. кер. В. М. Чайка. – Тернопіль, 2010. – 215 с. – Бібліогр.: с. 167–195.

У дисертації визначено сутність поняття "інтелектуальна культура вчителя природничих дисциплін", структуру та функції досліджуваного феномена, критерії, показники та рівні його сформованості у майбутніх учителів природничих дисциплін. Обґрунтовано та розроблено модель педагогічної системи формування інтелектуальної культури вчителя природничих дисциплін, яка включає: мету, методологічні підходи, загальні і специфічні принципи, методи, форми, засоби, умови, критерії, показники, рівні сформованості інтелектуальної культури, етапи формування та результат. Експериментально перевірено висунуту гіпотезу та дієвість розробленої педагогічної системи. Результати дослідження збагачують зміст професійно-орієнтованих дисциплін, слугують засобом удосконалення самостійної та індивідуальної роботи студентів, учителів-практиків у системі підвищення кваліфікації та методичної роботи в школі.

371. **Похила Л. С. Вивчення народних знань про природу в основній школі :** автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.01 – теорія та історія педагогіки / Похила Любов Степанівна ; Київський ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ, 1993. – 24 с.
372. **Похила Л. С. Вивчення народних знань про природу в основній школі :** дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.01 – теорія та історія педагогіки / Похила Любов Степанівна ; Тернопільський держ. пед. ін.-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 1993. – 169 с.

У дисертації проведено дослідження не вичерпує всіх аспектів цієї багатогранної проблеми. Подальші її дослідження можуть, на нашу думку, здійснюватися за такими напрями: дидактичне дослідження шляхів взв'язку вивчення народних знань про природу з іншими елементами національної культури; ознайомлення учнів з етнографічними особливостями народних знань і традицій мешканців різних регіонів України.

Вважаємо за необхідне проведення психолого-педагогічних досліджень, спрямованих на вивчення впливу різних елементів національної культури на формування особистості та розробку методик відповідної діагностики.

373. **Троцька О. С. Етичне виховання старшокласників у процесі навчання біології** : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика навчання (біологія) / Троцька Олена Сергіївна ; Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2010. – 20 с.

374. **Троцька О. С. Етичне виховання старшокласників у процесі навчання біології** : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика навчання (біологія) / Троцька Олена Сергіївна ; Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2010. – 245, [10] арк. : рис., табл. – Бібліогр.: арк. 225–245.

У дисертації досліджено процес етичного виховання старшокласників у процесі навчання біології, проаналізовано теоретичні та практичні аспекти проблеми. Розроблено модель етичного виховання старшокласників у процесі навчання біології, методологічними орієнтирами якої є: системний, синергетичний, аксіологічний, інформаційно-діяльнісний підходи, ідеї екоцентризму, екосистемології та екопсихології. Модель включає мету, результат, умови та взаємопов'язані компоненти: ціннісно-цільовий, змістовий, діяльнісно-комунікативний, діагностико-рефлексивний. Виділено блоки інформації екоетичного спрямування, які доцільно фрагментарно включати до змісту програмового матеріалу з біології. Сконструйовано систему завдань екоетичного спрямування для формування ціннісно-шанобливого ставлення учнів до природи. Визначено критерії, показники та рівні екоетичної вихованості старшокласників. Експериментально перевірено ефективність моделі етичного виховання старшокласників у процесі навчання біології.

375. **Щур Н. М. Підготовка вчителя біології в умовах неперервної педагогічної освіти у США** : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Щур Наталія Миколаївна ; Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2014. – 20 с.

376. **Щур Н. М. Підготовка вчителя біології в умовах неперервної педагогічної освіти у США** : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Щур Наталія Миколаївна ; Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2014. – 298 с. – Бібліогр.: с. 191–230.

Дисертацію присвячено аналізу системи підготовки вчителів біології в умовах неперервної педагогічної освіти у США. У роботі виявлено структуру та концептуальні засади неперервної педагогічної освіти США; проаналізовано нормативні джерела конструювання змісту навчання вчителів біології і визначено зміст їхніх професійних компетенцій (загальноосвітніх, предметних, психолого-педагогічних, професійного розвитку); конкретизовано моделі (традиційна, альтернативна, термінова) і етапи (початковий, професійний, підтверджувальний) ліцензування педагогічної діяльності та з'ясовано їхню специфіку (зміст інструментарію оцінювання суб'єктів суспільного дослідження); розкрито особливості змісту, форм й методів навчання вчителів біології США та відображено отримані результати дослідження у вигляді моделі, яка охоплює чотири взаємопов'язані компоненти (мотиваційно-цільовий, змістовий, організаційно-процесуальний, оцінювально-результативний); виокремлено прогресивні ідеї підготовки вчителів біології у системі неперервної педагогічної освіти США та окреслено перспективи їх творчого застосування в освітньому просторі України.

-
377. **Ягенська Г. В. Формування дослідницьких умінь учнів у процесі вивчення біології в основній школі** : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика навчання (біологія) / Ягенська Галина Василівна ; Національний пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2012. – 20 с. : рис., табл.
378. **Ягенська Г. В. Етичне виховання старшокласників у процесі навчання біології** : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика навчання (біологія) / Троцька Олена Сергіївна ; Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2010. – 245, [10] арк. : рис., табл. – Бібліогр.: арк. 225–245.

У дисертації досліджено проблему формування дослідницьких умінь, що це відбувається в процесі виконання ними відповідних навчальних завдань, зазначає, що їх система – ефективний засіб формування вмінь школярів, належного рівня навчальних досягнень і розвитку їхньої самостійності, здатності до творчої, рефлексивної діяльності. На основі аналізу поглядів Г. Ягенської, можемо зробити висновок праці, що ширше розкриті питання формування науково-дослідницьких компетентностей учнів, роботи з обдарованими дітьми в процесі вивчення біології, а на формування таких необхідних якостей школяра, як самостійність, активність, неординарність у розв'язанні навчальних завдань із біології не звернено увагу, як і обмаль її приділено розкриттю завдань, які б формували вказані вище риси.

Науковий опонент дисертацій

379. **Беркита З. Є. Підготовка майбутнього вчителя до організації роботи з підручником у початковій школі** : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Беркита Зоряна Євгенівна ; Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2011. – 20 с.
380. **Беркита З. Є. Підготовка майбутнього вчителя до організації роботи з підручником у початковій школі** : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Беркита Зоряна Євгенівна ; Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2011. – 236 с. – Бібліогр.: с. 206–237.

Дисертацію присвячено проблемі підготовки майбутніх учителів до організації роботи з підручником у початковій школі. З'ясовано сутність поняття "готовність майбутнього вчителя до організації роботи з підручником у початковій школі"; уточнено зміст терміну "робота з підручником"; розроблено критерії та рівні сформованості готовності студентів до цього виду діяльності. Визначено педагогічні умови підготовки студентів до організації роботи з підручником у початковій школі, а саме: мотиваційне забезпечення підготовки студентів до використання підручника у навчальному процесі школи першого ступеня; збагачення змісту професійної підготовки системою знань з підручникомознавства і підручникотворення в галузі початкової освіти та способів використання книги в початковій школі; цілеспрямоване формування у майбутніх педагогів початкової школи комплексного вміння використовувати підручник як засіб навчання; дотримання поетапності у підготовці вчителя до організації роботи з підручником. Розроблено модель підготовки майбутнього вчителя до організації роботи з підручником у початковій школі, яка ґрунтується на положеннях системного, особистісно-діяльнісного, компетентнісного та технологічного підходів і охоплює такі складові: мету, педагогічні умови, етапи підготовки, форми організації навчання, методи і прийоми навчання, результативність цього процесу. Ефективність методики, розробленої на основі запропонованої моделі, доведено експериментально.

381. Білецька Г. А. **Теоретичні і методичні засади природничо-наукової підготовки майбутніх екологів у вищих навчальних закладах** : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. д-ра пед. наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Білецька Галина Анатоліївна ; Вінницький держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця, 2015. – 40 с.

382. Білецька Г. А. **Теоретичні і методичні засади природничо-наукової підготовки майбутніх екологів у вищих навчальних закладах** : дис. ... на здобуття наукового ступеня доктора пед. наук за спец. 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Галина Анатоліївна Білецька ; Вінницький держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2015. – 528 с.

Дисертація присвячена розробленню й обґрунтуванню теоретичних і методичних засад природничо-наукової підготовки майбутніх екологів у ВНЗ. Обґрунтовано концептуальні засади природничо-наукової підготовки майбутніх екологів у ВНЗ, зокрема: розроблено концепцію природничо-наукової підготовки; створено й теоретично обґрунтовано модель дидактичної системи гірродничо-наукової підготовки; конкретизовано цілі природничо-наукової підготовки фахівців-екологів; визначено й обґрунтовано критерії відбору змісту природничо-наукової підготовки та вимоги до структурування навчального матеріалу; встановлено педагогічні умови формування природничо-наукової компетентності майбутніх екологів. Опрацьовано технологію природничо-наукової підготовки фахівців-екологів у ВНЗ, зокрема: спроектовано зміст навчально-методичного забезпечення; обґрунтовано доцільність використання у професійній підготовці фахівців-екологів інформаційних освітніх середовищ; визначено особливості й організаційно-педагогічні засади впровадження у природничо-наукову підготовку технології навчання і діагностики навчальних результатів з використанням модульного динамічного об'єктно-орієнтованого середовища навчання. Ефективність концептуально-теоретичних положень і технології природничо-наукової підготовки майбутніх екологів підтверджено експериментально.

383. Васьківська Г. О. **Дидактичні засади формування системи знань про людину в учнів старшої школи** : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. д-ра пед. наук : 13.00.09 – теорія навчання / Васьківська Галина Олексіївна ; Ін-т педагогіки НАПН України. – Київ, 2014. – 43 с.

384. Васьківська Г. О. **Дидактичні засади формування системи знань про людину в учнів старшої школи** : дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.09 – теорія навчання / Васьківська Галина Олексіївна ; Ін-т педагогіки НАПН України. – Київ, 2014. – 658 с.

У дисертації обґрунтовано дидактичні засади конструювання змісту й процесу формування у старшокласників системи знань про людину, що охоплюють мету, завдання, зміст знань про людину як біопсихосоціокультурну особистість. Розкрито роль і значення ідеї людиноцентризму в процесі висвітлення цілісності знань про людину. Визначено теоретико-методологічні засади конструювання змісту шкільної освіти в контексті людинознавчих аспектів. На основі обґрунтованих дидактичних засад побудовано дидактичну модель, базовану на системному, особистісно орієнтованому, аксіологічному, культурологічному, компетейтнісному, метапредметному, синергетичному, рефлексійному, середовищному підходах і принципах (науковості, міжпредметних зв'язків, інтеграції, наступності, фундаменталізації, зв'язку навчання з життям). Змістовий компонент розробленої дидактичної моделі охоплює елементи предметних знань про людину, вітагенний досвід старшокласників, метакурс "Людинознавство". Процесуальний компонент реалізується через рефлексійно-пізнавальну діяльність. Виокремлено дидактичні умови

(інтеграція знань; полісуб'єктність організації засвоєння старшокласниками знань про людину; міжпредметні зв'язки; упровадження метакурсу "Людинознавство"; знання про людину як детермінанта розвитку ціннісних орієнтацій старшокласників). Ефективність дидактичних засад конструювання системи знань про людину і процесу формування її у старшокласників експериментально перевірено і підтверджено результатами моніторингу.

385. **Горяня Л. Г. Організація роботи учнів з підручником у процесі навчання біології в 6–8 класах** : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика навчання біології / Горяня Лариса Григорівна ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2004. – 19 с.

386. **Горяня Л. Г. Організація роботи учнів з підручником у процесі навчання біології в 6–8 класах** : дис... канд. пед. наук: 13.00.02 – теорія та методика навчання біології / Горяня Лариса Григорівна ; Київський міський педагогічний ун-т ім. Б. Д. Грінченка. – Київ, 2004. – 235 с.

Дослідження присвячено вивченню змісту, форм, методів і конкретних прийомів організації роботи учнів з підручником у процесі навчання біології в 6-8 класах. Автором розроблена і впроваджена концепція методичного апарата шкільного підручника біології, що посилює процесуальний аспект навчання, спонукає учнів замислюватись над прочитаною інформацією, допомагає переносити здобуті знання в життєву практику... Концепція створення методичної обробки (методичного апарату) підручника біології сприяє покращенню сприйняття, розуміння учнями практичної значущості біологічних знань.

387. **Кизенко В. І. Проблема факультативного навчання у 5–6 класах загальноосвітньої школи** : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.01 01 – загальна педагогіка та історія педагогіки / Кизенко Василь Іванович ; Академія. пед. наук України, Ін-т педагогіки. – Київ, 1995. – 23 с.

388. **Кизенко В. І. Проблема факультативного навчання у 5–6 класах загальноосвітньої школи** : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки / Кизенко Василь Іванович ; АПН України, Ін-т педагогіки. – Київ, 1995. – 179 с.

У дисертації подано результати дослідження теоретико-методологічних засад проектування змісту варіативного навчання у закладах загальної середньої освіти. Визначено пріоритети, пов'язані з профілізацією загальної середньої освіти. Проаналізовано наукову літературу, чинні державні документи і навчальні програми, підручники і посібники з проблеми дослідження, обґрунтовано важливість дидактичних принципів формування варіативного компонента змісту освіти і схарактеризовано дидактичні функції курсів за вибором у процесі реалізації профільного навчання. Розглянуто змістово-процесуальний потенціал проектування варіативного навчання як ресурс оновлення теоретико-методологічних засад проектування змісту варіативного навчання і основ розвитку дидактичної системи варіативного навчання. Розроблено та обґрунтовано комплексну структурно-функціональну модель проектування і реалізації варіативного змісту освіти. Схарактеризовано розроблені та обґрунтовані теоретичні засади здійснення діагностики ефективності реалізації змістово-процесуального потенціалу проектування варіативного навчання. Розроблено та обґрунтовано організаційно-педагогічні умови реалізації змістово-процесуального потенціалу проектування варіативного навчання як чинника моніторингу функціонування дидактичної системи варіативного навчання. Верифіковано результати наукового забезпечення і супроводу процесу реалізації змісту варіативного освітнього компонента у дидактичній системі варіативного навчання Київської гімназії східних мов № 1 (за підсумками Всеукраїнського експерименту 2012-2019 рр.).

389. **Кокарева Е. О. Евристичне навчання як засіб творчого саморозвитку майбутніх педагогів** : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.09 – теорія навчання / Кокарева Елеонора Олексіївна ; Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2012. – 19 с.

390. **Кокарева Е. О. Евристичне навчання як засіб творчого саморозвитку майбутніх педагогів** : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09 – теорія навчання / Кокарева Елеонора Олексіївна ; ДВНЗ "Криворізький нац. ун-т" Криворізький пед. ін-т ; наук. кер. П. М. Гусак. – Кривий Ріг, 2012. – 258 с. – [+ Електронний варіант]. – Бібліогр.: с. 181–211.

Дисертацію присвячено проблемі творчого саморозвитку майбутніх педагогів у процесі евристичного навчання. Автором проведено теоретичний аналіз особливостей евристичного навчання щодо активізації творчого саморозвитку майбутніх педагогів та визначено його основні характеристики. У дослідженні розкрито сутність творчого саморозвитку особистості, теоретично обґрунтовано й розроблено технологію творчого саморозвитку майбутніх педагогів у процесі евристичного навчання, модель якої відображає взаємозв'язок мотивів, мети, змістово-процесуальної складової творчого саморозвитку, його компонентів, рівнів, критеріїв та показників, функцій та принципів, дидактичних умов (підготовка викладачів до реалізації технології творчого саморозвитку, створення творчого навчального середовища, побудова індивідуальної програми творчого саморозвитку студента) та етапів реалізації технології. Результати дослідження засвідчують ефективність евристичного навчання для активізації творчого саморозвитку майбутніх педагогів.

391. **Коршевнік Т. В. Формування знань старшокласників про молекулярні основи життя в процесі навчання біології** : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика навчання (біологія) / Коршевнік Тетяна Валеріївна ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2007. – 20 с.

392. **Коршевнік Т. В. Формування знань старшокласників про молекулярні основи життя в процесі навчання біології** : дис... канд. пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика навчання (біологія) / Коршевнік Тетяна Валеріївна ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2007. – 214 с. – Бібліогр.: арк. 185–202.

У дисертації теоретично обґрунтовано формування знань старшокласників про молекулярні основи життя як категорії біологічної науки та складової шкільного навчального предмета „Біологія”. Розкрито виявлені в методиці навчання біології підходи до формування біологічних знань, у констатувальному експерименті з'ясовано стан навчально-методичного забезпечення та шкільної практики формування знань старшокласників про молекулярні основи життя. Розроблено концептуальний підхід до формування знань старшокласників про молекулярні основи життя, який полягає у комплексному використанні засобів візуалізації, науково-пізнавальної інформації, навчального спілкування та факультативного навчання і забезпечує у навчанні біології дію генеральних чинників засвоєння знань. Розкрито зміст і методику вивчення факультативу „Молекулярні основи життя” для учнів старшої школи. Описано організацію і хід формувального експерименту з перевірки ефективності розробленого концептуального підходу, представлено одержані результати, їх кількісний та якісний аналіз.

-
393. **Кузьменко В. В. Теоретичні і методичні засади формування в учнів наукової картини світу в історії розвитку шкільної освіти (XX століття)** : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. д-ра. пед. наук : 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки / Кузьменко Василь Васильович ; Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2009. – 44 с.
394. **Кузьменко В. В. Теоретичні і методичні засади формування в учнів наукової картини світу в історії розвитку шкільної освіти (XX століття)** : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки / Кузьменко Василь Васильович ; Херсонський держ. ун-т ; наук. консультант В. К. Сидоренко. – Херсон, 2009. – 581 с. – Бібліогр.: с. 504–581.

У дисертації досліджено історико-педагогічні проблеми формування в учнів наукової картини світу в розвитку шкільної освіти на українських землях у XX столітті. На основі вивчення й аналізу джерельної бази окреслено методологічні підходи і теоретико-методичні засади формування в учнів наукової картини світу як продукту теоретичної й практичної діяльності; визначено структурні компоненти й чинники, котрі впливали в XX столітті на досліджуваний процес; охарактеризовано вплив змісту шкільної освіти, форм, методів та засобів навчання; визначено позитивний та негативний вплив зовнішніх умов на формування в учнів наукової картини світу в навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи України в різні історичні етапи; сформульовано положення й висновки про генезу формування наукової картини світу, котрі дають підстави для усвідомлення, аналізу і прогнозування навчально-виховного процесу в сучасній загальноосвітній школі; доведено ефективний вплив на формування в учнів цілісної наукової картини світу таких інтеграторів знань як комплексна система навчання, міжпредметні зв'язки, метод проектів, дослідницька та експериментальна роботи, трудове, виробниче та профільне навчання й проілюстровано можливості їх застосування на практиці; розроблено й видано програму спецкурсу й навчальні посібники для студентів й учителів.

395. **Мартинович О. Б. Педагогічні засади навчального процесу в школах німецькомовних країн за ідеями педагогіки Петера Петерсена** : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки / Мартинович Олександра Богданівна ; Рівненський держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2010. – 20 с.
396. **Мартинович О. Б. Педагогічні засади навчального процесу в школах німецькомовних країн за ідеями педагогіки Петера Петерсена** : дис... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04 – загальна педагогіка та історія педагогіки / Мартинович Богдан Тимофійович ; Державний ун-т "Львівська політехніка". – Львів, 1996. – 224 с.

Дисертаційне дослідження присвячене визначенню особливостей навчального процесу в системі шкільної освіти в німецькомовних країнах за ідеями П. Петерсена. Йому вдалося створити таке шкільне товариство, в якому взаємовідносини між учнями стосуються їхніх інтересів. Школа працює на основі 20 принципів (п'ять принципів ідеального образу людини; п'ять принципів з вимогами до суспільства: від спільного перебування вдома та в школі до спільного життя в суспільстві; десять принципів виховання та навчання). У результаті дослідження визначено такі особливості цього процесу: розробка навчальних програм на основі особистісно-орієнтованого навчання; введення предмета "Орієнтування у

світі"; навчання учнів у "штам-групах"; організація навчального процесу за ритмічним планом роботи на тиждень; робота в початкових класах проходить в школі повного дня; діти з особливими потребами інтегровані в різні групи; є навчальна школа-садок для дітей 3-6 років; батьки беруть безпосередню участь у роботі школи (вносять власні ідеї, вміння та знання в життя своїх дітей). Основне завдання – навчити дітей бути підготовленими до життя в суспільстві.

397. **Назаренко Н. В. Методичні засади використання педагогічних технологій у навчанні природничих дисциплін студентів біологічних спеціальностей** : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика навчання біології / Назаренко Наталія Володимирівна ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2007. – 20 с.

398. **Назаренко Н. В. Методичні засади використання педагогічних технологій у навчанні природничих дисциплін студентів біологічних спеціальностей** : дис... канд. пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика навчання біології / Назаренко Наталія Володимирівна ; Черкаський національний ун-т ім. Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2007. – 219 с.

Дисертація присвячена проблемі розробки і застосування педагогічних технологій навчання природничих дисциплін студентів вищих навчальних закладів. У роботі уточнено суть поняття "педагогічна технологія" та її структура, обґрунтовані методичні засади використання інтеграційної технології навчання природничих дисциплін, розроблена та апробована інтеграційна технологія навчання біологічних дисциплін, визначені показники її ефективності.

399. **Рибалко Л. М. Наступність у формуванні цілісних знань про живу природу в учнів 5–7 класів** : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.09 – теорія навчання / Рибалко Ліна Миколаївна ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2008. – 21 с.

400. **Рибалко Л. М. Наступність у формуванні цілісних знань про живу природу в учнів 5–7 класів** : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09 – теорія навчання / Рибалко Ліна Миколаївна ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2008. – 249 с. – Бібліогр.: с. 225–249.

Розглянуто проблему наступності у формуванні цілісних знань про живу природу в учнів 5–7 класів. Прозкрито сутність поняття "наступність у формуванні цілісних знань про живу природу в учнів 5–7 класів"; обґрунтовано теоретично та еспериментально перевірено ефективність педагогічних умов реалізації наступності у формуванні цілісних знань про живу природу в учнів 5–7 кл.

401. **Скиба М. М. Розвиток методики викладання біології в загальноосвітній школі України у 20–30-х роках ХХ століття** : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика навчання біології / Скиба Марія Михайлівна ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2004. – 20 с.

-
402. **Скиба М. М. Розвиток методики викладання біології в загальноосвітній школі України у 20–30-х роках ХХ століття : дис...** канд. пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика навчання біології / Скиба Марія Михайлівна ; Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2004. – 240 с. – Бібліогр.: с. 192–222

У дисертації науково обґрунтовано процес становлення та розвитку біології в школі та методики її викладання в Україні у 20–30-х рр. ХХ ст. На основі аналізу історико-педагогічної літератури, навчальних планів, програм, підручників, методичних посібників, листів, інструкцій, матеріалів педагогічної преси розглядаються особливості двох періодів у розвитку методики біології як науки, зміст біології в школі, організаційні форми, методи і прийоми її викладання. Визначено основні тенденції у теорії та практиці шкільної біології 20–30-х рр. ХХ ст.

403. **Темерівська Т. Г. Формування пізнавальної активності студентів медичного коледжу в процесі вивчення природничо-наукових дисциплін : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Темерівська Тетяна Георгіївна ; Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2004. – 20 с.**

404. **Темерівська Т. Г. Формування пізнавальної активності студентів медичного коледжу в процесі вивчення природничо-наукових дисциплін : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Темерівська Тетяна Георгіївна ; Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка ; наук. кер. В. М. Чайка. – Тернопіль, 2004. – 244 с. – Бібліогр.: с. 194–213.**

У дисертації виявлено основні підходи до розкриття змісту поняття "активність"; розкрито сутність і структуру пізнавальної активності студентів медичного коледжу, теоретично обґрунтовано модель технології формування пізнавальної активності, визначено критерії і рівні її сформованості; обґрунтовано технологію формування пізнавальної активності студентів медичного коледжу в процесі вивчення природничо-наукових дисциплін, в основі якої - створення інваріантів структури дидактичних комплексів занять; визначено організаційно-педагогічні умови формування пізнавальної активності студентів медичного коледжу; запропоновано структуру і зміст побудови дидактичних комплексів занять на матеріалі природничо-наукових дисциплін.

405. **Туриця О. О. Формування професійної компетентності майбутніх технологів харчових виробництв на засадах інтегрованого підходу в коледжах : автореф. дис. на здобуття наук. ступення канд. пед. наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Туриця Ольга Олегівна ; Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2019. – 20 с. – URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/12485/1/Aref_Turytsja.pd.**

406. **Туриця О. О. Формування професійної компетентності майбутніх технологів харчових виробництв на засадах інтегрованого підходу в коледжах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Туриця Ольга Олегівна ; Львівський нац. ун-т ім. І. Франка ; Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка ; наук. кер. Л. О. Ковальчук. –**

Львів ; Тернопіль, 2019. – 472 с. Бібліогр.: с. 76–91, 173–191, 244–276. – URL : http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/12840/1/Dis_Turytsja.pdf.

У дисертації обґрунтовано теоретико-методологічні аспекти формування професійної компетентності майбутніх технологів харчових виробництв на засадах інтегрованого підходу та з'ясовано стан дослідженості проблеми. Розроблено і обґрунтовано модель формування професійної компетентності майбутніх технологів харчових виробництв на засадах інтегрованого підходу та методику її впровадження у коледжах. Зміст, форми та методи формування професійної компетентності майбутніх технологів харчових виробництв на засадах інтегрованого підходу впроваджено у практику коледжів харчового профілю. На прикладі вивчення хімічних і технологічних дисциплін експериментально перевірено ефективність запропонованої моделі та розроблено методичні рекомендації щодо її впровадження в освітній процес коледжів харчового профілю.

Науковий керівник магістерських та дипломних робіт

407. **Бич Л. В. Формування пізнавального інтересу учнів основної школи до біології** : дипломна робота / Л. В. Бич ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т. ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2012.
408. **Бобецька Т. В. Система навчально-пізнавальних завдань як засіб формування природничо-наукової компетентності старшокласників** : магістерська робота / Т. В. Бобецька ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2020. – 90 с.
409. **Боронюк І. М. Використання дидактичної гри на уроках біології у 8 класі** : дипломна робота / І. М. Боронюк ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2013.
410. **Бучковська О. Я. Навчально-польова практика з методики викладання біології як засіб підготовки майбутнього вчителя** : магістерська робота / О. Я. Бучковська ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біолог. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2005.
411. **Варенюк М. П. Формування екологічної компетентності школярів у процесі вивчення біології** : магістерська робота / М. П. Варенюк ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2018. – 107 с.
412. **Висоцька М. В. Сучасний урок з вивчення природничих наук в умовах становлення Нової української школи** : магістерська робота / М. В. Висоцька ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2020. – 88 с.
413. **Галян О. В. Пропедевтика природничих знань школярів** : дипломна робота / О. В. Галян ; ТДПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2004. – 106 с.
414. **Гбур М. І. Методика організації альтернативної освіти з біології учнів загальноосвітньої школи** : дипломна робота / М. І. Гбур ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2017.
415. **Глухманюк Ю. В. Формування дослідницьких умінь учнів основної школи у процесі вивчення біології** : дипломна робота /

-
- Ю. В. Глухманюк ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2013.
416. **Гончарук А. М. Формування пізнавального інтересу учнів основної школи до біології** : дипломна робота / А. М. Гончарук ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2006.
417. **Гродська В. Я. Формування в школярів прийомів роботи з друкованими засобами навчання в процесі вивчення біології** : дипломна робота / В. Я. Гродська ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2016.
418. **Гуцало Л. С. Формування наукового світогляду школярів у процесі вивчення біології** : дипломна робота / Л. С. Гуцало ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2016.
419. **Далечук Н. В. Екологічне виховання школярів у процесі вивчення біології** : дипломна робота / Н. В. Далечук ; ТДПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2004. – 117 с.
420. **Данюк М. І. Організація роботи учнів з підручником в процесі вивчення біології** : магістерська робота / М. І. Данюк ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2012.
421. **Демида С. В. Біоетичне виховання майбутніх вчителів біології** : магістерська робота / С. В. Демида ; ТДПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2004. – 132 с.
422. **Дрімач Н. С. Біоетичне виховання учнів у позакласній роботі з біології** : дипломна робота / Н. С. Дрімач ; ТДПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2004. – 99 с.
423. **Лисенко Д. І. Підготовка майбутніх вчителів природничих наук у Великобританії та США** : магістерська робота / Д. І. Лисенко ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2019. – 126 с.
424. **Мамрош Л. В. Біоетичне виховання школярів на уроках біології** : дипломна робота / Л. В. Мамрош ; ТДПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2004. – 91 с.
425. **Мацьків Н. В. Використання навчально-пізнавальних задач в процесі вивчення біології основної школи** : дипломна робота / Н. В. Мацьків ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2013.
426. **Міщук М. О. Допрофільна підготовка учнів з біології в основній школі** : дипломна робота / М. О. Міщук ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2011.
427. **Москаленко Т. М. Формування критичного мислення в школярів у процесі вивчення біології** : магістерська робота / Т. М. Москаленко ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2018. – 100 с.

-
428. **Ногас О. І.** **Формування пізнавального інтересу учнів 6-го класу до біології** : магістерська робота / О. І. Ногас ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2017.
429. **Орел Ю. М.** **Екологічне виховання учнів основної школи в процесі вивчення біології** : дипломна робота / Ю. М. Орел ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2013.
430. **Пащак О. Л.** **Використання контекстної технології навчання в процесі підготовки вчителів біології** : магістерська робота / О. Л. Пащак ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2019. – 93 с.
431. **Райко В. А.** **Формування творчої особистості учня в процесі дослідницької діяльності з біології** : магістерська робота / В. А. Райко ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2019. – 94 с.
432. **Рамська З. В.** **Народознавчі знання як засіб активізації пізнавальної діяльності школярів** : дипломна робота / З. В. Рамська ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2006.
433. **Рибаха І. П.** **Формування дослідницьких умінь у процесі вивчення біології в основній школі** : дипломна робота / І. П. Рибаха ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2015.
434. **Рижук З. О.** **Розвиток методики викладання біології в загальноосвітній школі України у 20-х – початок 30-х рр. ХХ століття** : дипломна робота / З. О. Рижук ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2007. – 112 с.
435. **Рудюк А. В.** **Методика формування поняття "рослинний організм" в учнів основної школи з використанням комп'ютерних засобів навчання** : дипломна робота / А. В. Рудюк ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2017.
436. **Саган В. П.** **Формування в учнів умінь проводити спостереження в процесі вивчення теми "Рослини"** : дипломна робота / В. П. Саган ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2016.
437. **Сигнатович Л. М.** **Використання модульно-рейтингової системи навчання в процесі вивчення біології** : дипломна робота / Л. М. Сигнатович ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біолог. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2005.
438. **Федишин Г. І.** **Мотивація навчально-пізнавальної діяльності основної школи у процесі вивчення біології** : дипломна робота / Г. І. Федишин ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2012.
439. **Цмикал К. М.** **Організація дослідницької роботи школярів в процесі вивчення біології** : дипломна робота / К. М. Цмикал ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біолог. ф-т ; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2005.
440. **Чемерис М. О.** **Формування милосердя як професійно значущої якості майбутніх молодших медичних сестер у процесі вивчення**

біології: магістерська робота / М. О. Чемерис; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2018. – 66 с.

441. **Чернявська Л. О. Організація роботи учнів з підручником в процесі вивчення біології**: дипломна робота / Л. О. Чернявська; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2006.
442. **Ямна І. С. Формування рефлексивної компетентності школярів у процесі вивчення навчального предмета "Природничі науки"**: магістерська робота / І. С. Ямна; ТНПУ ім. В. Гнатюка, хім.-біол. ф-т; наук. кер. А. В. Степанюк. – Тернопіль, 2020. – 83 с.

Публікації про науковця

443. **Кузьменко В. В. Знайомтеся з колегою: професор А. В. Степанюк** / В. В. Кузьменко, Н. В. Слюсаренко // Таврійський вісник освіти. – 2011. – № 4 (36). – С. 224–226.
444. **Степанюк Алла Василівна** / Б. Мельничук, А. Сенік // Тернопільський енциклопедичний словник / редкол.: Г. Яворський, Б. Мельничук, М. Ониськів [та ін.]. – Тернопіль: Збруч, 2008. – Т. 3: П–Я. – С. 345.
445. **Степанюк (Богайчук) Алла Василівна** // Нариси історії хіміко-біологічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (1940–2010) / М. М. Барна, В. З. Курант, Л. С. Барна [та ін.]; за ред. М. М. Барни. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. – С. 275–277.

Та, що несе в собі цілісність

(Вікторія Бак про свого наставника А. В. Степанюк)

Людина народжується щасливою, бо від народження має в собі відчуття цілісності та єдності зі світом та людьми, але з часом, це відчуття руйнується або глибоко ховається в кожному з нас. Ми звертаємося до нього лише в хвилини особливого спокою або щастя, що зрідка буває в нашому житті. Де-кому з нас вдається зберегти в собі цілісність, але мовчати про неї, а де-хто може доводити своїм життям, що вона є.

Алла Василівна Степанюк є тією людиною, яка змогла довести науковою мовою, що цілісність світу природи існує і, що, саме головне, в школі можна так викладати біологію, щоб діти зберегли в собі відчуття єдності світу, яке ще мали при народженні.

Наша перша зустріч відбулася понад 15 років тому, тоді ми входили до складу журі Всеукраїнського конкурсу «Учитель року» в номінації «Біологія». Тоді Алла Василівна вразила мене своєю життєрадісністю та всеохопливістю знань. Вона знала щось таке, що існувало завжди поза речами та явищами, саме те, що об'єднувало різні явища світу і робило їх єдиним цілим, мабуть, ту «природу всіх речей та означення всіх сутностей» про яку писав німецький філософ-мрійник Якоб Бьоме.

Саме це знання живило її оптимізм та любов до життя, робило її особливою і приваблювало до неї людей. З нею завжди було цікаво і, коли ми розмовляли, обрії нашого життя розширювались до безмежності і ми могли відчувати радість від того, що безмежність кожного з нас приймається іншою людиною і, головне, розуміється.

Коли Алла Василівна запропонувала мені почати працювати над дисертацією, я погодилась саме тому, що разом з Аллою Василівною можна було висловити те «співзвуччя в природі», про яке писав Федір Тютчев і, про яке, мовою науки, в своїй «Біосфері» розповів геніальний Володимир Вернадський. Ми з нею взяли за складну працю, зробити те, про що писав в своїй «Пансофії» Ян Амос Каменський, але так, щоб віра та наука не суперечили одна одній, а існували поряд та не викликали у наукової спільноти заперечень.

Кордіоцентризм або пізнання серцем, розуміння через любов – це так просто, коли читаєш у Григорія Сковороди, і так складно, коли вкладаєш в наукову працю, але саме це сповнює радістю учителя та живить його любов до дитини. Алла Василівна знає, як це, – викладати біологію через любов, мовою серця, бо любов – це не тільки почуття, це загальний принцип існування Всесвіту та світу природи, який об'єднує протилежності в гармонійній цілісності та підтримує безкінечний розвиток, а саме Аллі Василівні відкрився цей принцип колись дуже давно, ще на початку наукової діяльності, коли вона обирала свій шлях в науці.

Алла Василівна сильна та відважна жінка, вона вперше в українській педагогіці ввела в науковий обіг духовне розуміння біоетичних знань і тим

зняла протиріччя між духовним та матеріальним способом пізнання, яке завжди існувало в педагогічній науці. Вона має багато чеснот, але саме цей її вчинок, як на мою думку, є її місією, її завданням життя.

Колись, один з опонентів нашої дисертації повністю закреслив всю нашу роботу та назвав її антинауковою. Після цього Алла Василівна сказала мені: «Нічого, ми все переробимо, але залишимо головне». Так ми і зробили. Коли наш опонент здивовано вдруге перевіряв оновлену в стислі строки дисертацію, він сказав: «Я дуже здивований, дійсно, наша Україна ніколи не вмере, коли є такі жінки, як Алла Василівна та ви».

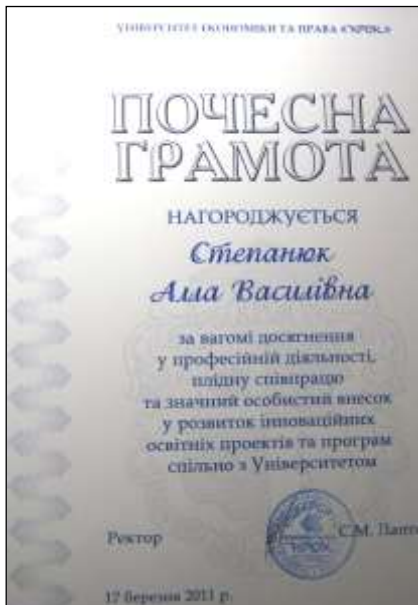
Алла Василівна має ще одну надзвичайну якість, – вона ніколи не здається, тримає удар за будь-яких обставин, не залишає друзів та близьких в біді і не зрікається тих, кого полюбила. У неї все по-справжньому та назавжди, але при цьому, вона здатна швидко змінюватись, весь час бути відкритою до нового та цікавого, вона відчуває подих часу і може дати йому сучасне наукове оформлення, не втративши при цьому духовної сутності всіх речей.

Тож хочу щиро завдячити їй за те, що вона, така надзвичайна людина, якій відкрита цілісність світу, зустрілася на моєму шляху та продовжує любити та підтримувати мене та всіх своїх учнів, через яких теж існує та стверджується в педагогічній науці світлий погляд на природу всіх речей.

*Вікторія Бак, кандидатка пед. наук,
вчителька біології Бахмутського НВК № 11 Донецької обл.,
викладачка природничих наук музичного коледжу
Дніпропетровської академії музики ім. Михайла Глінки,
віце-президентка Всеукраїнської Асоціації гуманної педагогіки.*

Відзнаки, нагороди

Іменний покажчик

Аніщенко О. В.	44
Антонова О. Є.	215
Бабин І. І.	40, 223
Бабій О.	256
Бак В. Ф.	17, 172, 189, 238, 276, 350, 357, 358
Банах Ю. Р.	285
Барко В. И.	291
Барна Л. С.	13, 14, 15, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 34, 37, 144, 188, 209, 210, 211, 263, 264, 309, 312, 319, 334, 447
Барна М. М.	31, 447, 160, 170, 202, 232, 243, 249, 263, 264, 271, 319, 320, 331, 447
Басюк Н. А.	151
Батирова Г.	152
Беркита З. Є.	379, 380
Бех І.	48, 91, 102, 114, 214,
Бецько Г. В.	248
Бик Н.	331
Бич Л. В.	407
Білецька Г. А.	381, 382
Бобецька Т. В.	290, 408
Богайчук В. І.	199, 217, 324, 338
Богайчук Р.	182

Боднар О. І.	263
Боронюк І. М.	245, 409
Будна Н. О.	38, 39, 41
Бучковська О. Я.	232, 410
Вавринів Л. А	290, 347
Вадзюк Н.	180
Варакута О.	251
Варенюк М. П.	257, 411
Васьківська Г. О.	383, 384
Вашуленко М.	201, 216, 229,
Векірчик К. М.	117
Верзиліна М.	174
Висоцька М. В.	339, 412
Вихрущ А. В.	201, 216, 229, 272, 275, 324, 338, 355, 356
Вовк О. Я.	335
Вознюк Л. В.	112, 216, 229
Волинець Н. О.	253
Волконский А. Г.	165
Воляник Б. П.	231, 266, 268, 275, 303, 322,
Галян О. В.	413
Гарбуз М. М.	280
Гбур М. І.	306, 414

Герц І. І.	11, 50, 59, 60, 63, 66, 99, 111, 148, 158, 159, 161, 163, 191, 207, 212, 220, 222, 224, 296
Гладе Т. І.	231, 233,
Гладюк Т. М.	13, 14, 38, 39, 40, 41, 154, 162, 169, 205, 206, 333
Гладьо Т. І.	205, 266, 284
Глухманюк Ю.	183, 343, 415
Голобородько Є.	48, 91, 102, 114, 214
Гончар О. Д.	22, 418
Гончарук А. М.	416
Горяна Л. Г.	385, 386
Гражевська Н.	156
Грищук Б. Д.	31
Гродська В. Я.	273, 417
Гром'як Р. Т.	275, 324, 338
Грубінко В. В.	16, 24, 31, 34, 35, 46, 141, 146, 147, 149, 150, 341, 160, 168, 170, 175, 177, 215, 232, 233, 243, 249, 265, 271, 279, 287, 297, 331, 336, 341
Грушко В.	225
Грушко С.	225
Гуцало Л. С.	418
Далечук Н. В.	419
Данюк М. І.	17, 42, 192, 315, 352, 359, 360, 420
Дарбишева О. Є.	194, 239, 320
Дахновський Л.	18
Демида С. В.	423

Дж. Бішоп	215
Дмитришин І. С.	254
Дрімак Н. С.	424
Дудич О. І	286
Жизномірська О. Я.	272
Жирська Г. Я.	13, 282, 299, 310, 312, 318, 327, 333, 337
Жорова І. Я.	265
Зарічна О.	318
Зверева І	174
Іващенко Р. Т.	338
Іващенко Ю. В.	275, 284, 324
Кавецький В. Є.	272
Казакова О.	174
Кантицька О.	328
Карташова І. І.	281
Кваша В. І.	31, 264, 320
Кизенко В. І.	387, 388
Кокарева Е. О.	389, 390
Колесник М. О.	167, 287, 361, 362
Комісарова Б.	174
Коробова І. В.	343, 352
Корсунська В.	174
Коршевніук Т. В.	391, 392
Кравець В. П.	112, 201

Кравченко Н.	216
Красновська О	251, 265, 278
Кривий С. А.	311
Кузьменко В. В.	393, 394
Курант В. З.	31, 264, 320, 447
Кучеров І. С.	169
Лазарович М. В.	117
Лановик Б. Д.	117
Левчук Н. В.	196
Лиман Ф. М.	167
Лисенко Д. І.	249, 425
Логвіна-Бик Т.	331
Ломакович А. М.	284, 304, 332
Мадзігон В.	112
Макара Н. В..	203, 329
Малахова Г.	174
Мамрош Л. В.	426
Мартинович О. Б.	395, 396
Мартиняк З.	246
Марчишин Н.	225
Мацьків Н. В.	427
Мельничук Б.	446
Міронець Л. П.	171

Міщук М. О.	145, 428
Міщук Н. Й.	13, 14, 15, 21, 26, 27, 28, 30, 32, 33, 37, 43, 144, 170, 176, 178, 179, 185, 186, 187, 188, 195, 202, 204, 205, 262, 264, 269, 282, 289, 297, 299, 310, 312, 327, 330
Мороз І. О.	22, 167
Москаленко Т. М.	22, 429
Москалюк А. В.	208
Москалюк Н. В.	112, 173, 226, 363, 364
Мостепанюк А.	156
Мотрук О. В.	353
Мягкова А.	174
Назаренко Н. В.	397, 398
Назарко І. С.	9, 10, 19, 45, 82, 98, 105, 139, 181, 190, 200, 219, 228, 235, 243, 365, 366
Ногас О. І.	197, 430
Олендр Т. М.	29, 36, 198, 121, 323, 367, 368
Олійник В.	48, 91, 102, 114, 214
Ониськів М.	446
Онуфрійчук Л.	247
Орел Ю. М.	270, 431
Осадча Г. Г.	164
Пакулова В.	174
Пащак О. Л.	326, 432
Петрова Н. М.	369, 370

Пида С. В.	16, 24
Пилипчук О.	180
Півень Т.	142
Піддубняк С. В.	236
Похила Л. С.	35, 40, 43, 246, 303, 371, 372
Придатко С.	140
Райко В. А.	433
Рамська З. В.	434
Рибалко Л. М.	142, 371, 372, 399, 400
Рибаха І. П.	435
Рижук З. О.	436
Рудюк А. В.	300, 437
Саган В. П.	227, 348, 438
Самко А. М.	44
Сбруєва А. А.	215
Сеник А.	446
Сергієнка В. П.	282
Сердюк В. С.	250
Сигнатович Л. М.	439
Скиба М. М.	401, 402
Слабка В. М.	282
Слюсаренко Н. В.	265, 321, 445
Степанчук М. С.	345

Степанюк Т. О.	157, 203, 229, , 271, 288, 354
Темерівська Т. Г.	403, 404
Троцька О. С.	213, 240, 373, 374
Туриця О. О.	405, 406
Урусський В.	193
Федишин Г. І.	440
Хлонь Н. В.	197, 227
Цмикал К. М.	441
Чемерис М. О.	442
Червякова Н. А.	344
Черній Т.	340
Чернявська Л. О.	443
Черняк В. М.	40, 303, 322
Чеховська В. Б.	255
Шарко В. Д.	343, 352
Шевчик Л. О.	40, 305
Шевчук Д. Б.	237
Шулдик О.	240
Щур Н.	36, 375, 376
Яворський Г.	446
Ягенська Г. В.	166, 293, 377, 378
Ямна І. С.	347, 444
Ящук Г. Ф.	40

ЗМІСТ

Від укладача	4
Взиваєте Природу берегти (вірш-присвята)	6
Творчий портрет. Знайомтеся з колегою: професор А. В. Степанюк	8
Біографічна довідка А. В. Степанюк	10
Наукові та навчально-методичні праці	12
Кандидатська і докторська дисертації та їх автореферати	12
Монографії та навчально-методичні праці	13
Статті у наукових фахових та інших виданнях	16
Наукові статті (у співавторстві)	24
Виступи на науково-практичних конференціях та семінарах.....	32
Наукова школа А. В. Степанюк.....	49
Науковий керівник дисертацій	49
Науковий опонент дисертацій	54
Науковий керівник магістерських та дипломних робіт	61
Публікації про науковця	64
Та, що несе в собі цілісність (Вікторія Бак про свого наставника А. В. Степанюк).....	65
ДОДАТКИ.....	67
Відзнаки, нагороди	67
Іменний покажчик	69

Довідково-бібліографічне видання

Науково-педагогічний доробок
Степанюк Алли Василівни
до 65-річчя від дня народження
доктора педагогічних наук, професора,
відмінника освіти України

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК